

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Aika 13.11.2025 klo 14:32 - 18:06

Paikka Gradia Viitaniemi, Aatos

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Lahtinen Merja	puheenjohtaja	
	Kautto-Koukka Leena	varapuheenjohtaja	
	Heinonen Lila	jäsen	
	Kankainen Markku	jäsen	
	Liukkonen Ari-Pekka	jäsen	Teams, poissa klo 15:04-16:15 § 44 ja klo 16:29-17:18 § 46-57
	Lohi Santeri	jäsen	Teams, poistui klo 17:12 § 53
	Pippuri Linda	jäsen	Teams, poissa klo 17:15-17:17 § 54
	Räihä Petri	jäsen	Teams
	Saraste Karoliina	jäsen	Teams
	Leinonen Riikka	varajäsen	Teams, paikalla klo 15:04-16:14 § 44 ja klo 16:29-17:19 § 46-57
	Poti Jorma	varajäsen	Teams, poissa klo 15:04-16:15 § 44
	Hautamäki Hanna	varajäsen	Teams, poissa klo 15:05-16:15 § 44, poistui klo 17:55 § 62
	Manninen Mari	varajäsen	
Poissa	Hyötyläinen Juha		
	Mattila Samuli		
	Patronen Ulla		
	Viiru Mervi		
	Ylälehto Jani		
	Kallimo Kati		
Muu	Hyöky Elma	aluehallituksen edustaja	
	Pihl Anu	esittelijä, strategiajohtaja	
	Saarelainen Seija	pöytäkirjanpitäjä, hallintopalvelupäällikkö	
	Ervasti Tytti	vs. johtajaylihoitaja	Teams
	Frantsila Titta	vastuualuejohtaja	Teams, poistui klo 16:36
	Hilpinen Tiina	hallintosihteeri	Teams, poistui klo 14:55 § 43
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja	Teams
	Kinnunen Kati	johtajaylilääkäri	Teams, paikalla klo 14:55-17:04 § 43-52
	Koivisto Tuija	vastuualuejohtaja	Teams, paikalla klo 14:54-18:06 § 43-68
	Lindberg Mia	palvelupäällikkö	Teams, paikalla klo 14:38-14:53 § 41
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja	Teams

Virtanen Jarna
Vänttinen Laura M

järjestämispäällikkö
palvelupäällikkö

Teams, paikalla klo
17:28-17:38 § 59

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 38	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
§ 39	Pöytäkirjan tarkastus	6
§ 40	Työjärjestyksen hyväksyminen	7
§ 41	Palvelusetelien sääntökirjat vuodelle 2026	8
§ 42	Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025	19
§ 43	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030	30
§ 44	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe	37
§ 45	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen	43
§ 46	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	48
§ 47	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: kotihoidon myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen	52
§ 48	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: tukipalveluiden, liikkumista tukevan palvelun ja muiden sosiaalipalveluiden myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen	55
§ 49	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: perhehoidon myöntämisperusteet ja toimintaohje – lastensuojelun perhehoito 1.1.2026 alkaen	58
§ 50	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	61
§ 51	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: perhehoidon toimintaohje – vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2026 alkaen	63
§ 52	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	66
§ 53	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	69
§ 54	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2026 alkaen	71
§ 55	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohje 1.1.2026 alkaen	74

§ 56	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	77
§ 57	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: Työosuusrahojen myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen	80
§ 58	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: tukiperhetoiminnan sekä tukihenkilötoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	83
§ 59	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: kuntouttavan työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	89
§ 60	Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: Sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen	90
§ 61	Vuoden 2024 järjestöavustusten käytön raportti	92
§ 62	Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-avustushaun avaaminen vuodelle 2026	94
§ 63	Valtuustoaloite vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkemisen keskeyttämiseksi	96
§ 64	Valtuustoaloite Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleenarviointi	99
§ 65	Valtuustoaloite perusoikeudet ja työrauha kuuluvat kaikille	102
§ 66	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu kevätkaudella 2026	105
§ 67	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan edustajan nimeäminen nuorisovaltuuston kokouksiin	107
§ 68	Ilmoitusasiat	108

Allekirjoitukset

Merja Lahtinen
puheenjohtaja

Seija Saarelainen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

38 - 68

Pöytäkirjan tarkastus

Petri Räihä
pöytäkirjantarkastaja

Karoliina Saraste
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan allekirjoittaminen, varmentaminen ja tarkastus on suoritettu sähköisesti.

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 20.11.2025

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

13.11.2025

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 38

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan jäsenille 7.11.2025.

Vs. hyvinvointialuejohtaja on nimennyt päätöksellään § 54/2025 (31.10.2025) hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan esittelijäksi strategiajohtaja Anu Pihlin määrääjäksi ajalle 3.11.2025-31.1.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 39

13.11.2025

Pöytäkirjan tarkastus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 39

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 19.11.2025 mennessä.

Päätösehdotus

Lautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Petri Räihä ja Karoliina Saraste sekä varalle Markku Kankainen ja Lila Heinonen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 40

13.11.2025

Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 40

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

Palvelusetelien sääntökirjat vuodelle 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 41
1610/00.01.01.01/2025

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245
vastuualuejohtaja Titta Frantsila p. 040 139 6261
palvelupäällikkö Mia Lindberg p. 040 511 8325
järjestelmäasiantuntija Mervi Temonen p. 050 312 7007
palvelupäällikkö Markus Reiman p. 050 316 9829

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialue järjestää palveluita omana toimintana, ostopalveluina ja palveluseteleillä. Palvelusetelit ovat käytössä sosiaali- ja terveyspalveluissa jokaisella vastuualueella. Palvelusetelitoiminnassa ei synny sopimusta järjestäjän ja palveluntuottajan välille, vaan toimintaa ohjataan sääntökirjoilla, joiden noudattamiseen kumpikin osapuoli sitoutuu. Sääntökirjoja päivitetään esimerkiksi palvelusetelien arvojen muuttuessa tai sisällöllisistä muutostarpeista johtuen.

Strategian liittymäpinnan kuvaus

Palvelusetelitoiminta on yksi palveluiden järjestämistapa sekä hyvinvointialueen ja palveluntuottajien välisen kumppanuuden toteuttamisen tapa. Palvelusetelillä järjestettävillä palveluilla varmistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuutta, palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Palvelusetelitoiminnalla mahdollistetaan myös kaiken kokoisten yritysten tai palvelua tuottavien järjestöjen osallistuminen palveluiden tuottamiseen.

Lainsäädäntötausta

Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009 sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen hyvinvointialueiden järjestämissä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Nykytila ja esityksen perustiedot

Sääntökirjamuutoksia on käyty läpi palveluntuottajien kanssa tuottajatilaisuuksissa. Tuottajia on tiedotettu valmisteilla olevista muutoksista myös infokirjeillä, jotta tuottajat ovat tietoisia valmistelussa olevista asioista ja osaavat sen perusteella suunnitella toimintaansa vuodelle 2026. Palvelusetelien sääntökirjan yleiseen osaan valmisteilla olevia muutoksia käytiin läpi palveluntuottajien foorumissa 22.10.2025.

Palvelukohtaisiin sääntökirjoihin sekä palvelusetelien sääntökirjan yleiseen osaan tehdyistä muutosesityksistä on koonti alla, ja lisäksi tarkat muutokset näkyvät liitteenä olevissa palvelukohtaisissa sääntökirjoissa ja

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

yleisessä osassa (punaisella lisätyt ja ylivivattuna poistettavat kohdat).
Lisäksi liitteenä ovat koontitiedostot, joihin on koottu kaikki esitettävät
muutokset.

Esitettävät muutokset tulisivat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Palveluseleiden volyymitiedot 1.1.-30.9.2025

Päätöksen tyyppi Palvelun nimi	Veroton hinta 2025	Asiakas- määrä 2025
Palveluseteli apuvälineiden hankkimiseksi	yht. 124 286,48 eur	
Lääkinnällisen hoitosukan palveluseteli	2 492,34 eur	22
Peruukkipalvelun palveluseteli	44 058,67 eur	194
Tukipohjallispalvelun palveluseteli	77 735,47 eur	449
Palveluseteli kuntoutuspalveluiden hankkimiseksi	yht. 642 495,45 eur	
Fysioterapiapalvelun palveluseteli	130 718,10 eur	180
Jalkaterapiapalvelun palveluseteli	8 341,00 eur	97
Jalkojenhoidon palveluseteli	63 206,35 eur	759
Lymfaterapiapalvelun palveluseteli	46 265,00 eur	94
Puheterapiapalvelun palveluseteli	638,40 eur	alle 10
Toimintaterapiapalvelun palveluseteli	393 326,60 eur	568
Palvelusetelipäätös	yht. 15 696 240,63 eur	
Circumcision palveluseteli	5 226,90 eur	alle 10
Ikääntyneiden lyhytaikaisen palveluasumisen palveluseteli	59 749,63 eur	11
Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen palveluseteli	5 228 638,27 eur	170
Kehitysvammaisten ja autismitkirjon palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen palveluseteli	186 732,00 eur	alle 10
Koneellisen lääkeannosjakelun palveluseteli	4 560,88 eur	128
Koululaisten silmälääkärin tutkimuksen palveluseteli	23 077,40 eur	178
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteli	120 768,83 eur	146
Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteli	83 756,79 eur	149
Neuvonta- ja terapiapalveluiden palveluseteli	119 834,90 eur	207
Nivustyrän palveluseteli	167 393,80 eur	116
Omaishoidon tuen palveluseteli	282 228,13 eur	169
Omaishoitajan virkistysvapaan palveluseteli	57 086,84 eur	46

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

Päätöksen tyyppi Palvelun nimi	Veroton hinta 2025	Asiakas- määrä 2025
Psykiatrian erikoislääkärin vastaanoton palveluseteli	41 296,50 eur	135
Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli	289 696,87 eur	15
Silmälääkärin tutkimuksen ja hoidon palveluseteli	436 875,35 eur	2 824
Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palveluseteli	4 200,24 eur	28
Suun terveydenhuollon palveluseteli	79 762,01 eur	473
Säännöllisen kotihoidon palveluseteli, päiväaikainen kotihoito	1 436 937,61 eur	173
Säännöllisen kotihoidon palveluseteli, ympärivuorokautinen kotihoito	97 827,96 eur	10
Vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteli (ammattillinen)	1 299 973,02 eur	79
Vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteli (ei ammattillinen)	4 971 582,96 eur	532
Vammaisten hoitoavun palveluseteli	674 352,74 eur	87
Vasektomian palveluseteli	24 538,50 eur	82
Yleislääkärin vastaanoton palveluseteli	142,50 eur	alle 10

Vaikutusten ennakoarviointi

Sääntökirjamuutoksista on tehty yleistä vaikutusten arviointia asiakkaiden, palveluntuottajien ja hyvinvointialueen näkökulmasta.

- Asiakkaat: Palveluseteleiden arvoihin ei ole juurikaan tulossa korotuksia. Asiakkaiden omavastuuosuudet voivat tästä syystä nousta (niissä palveluseteleissä, joissa tuottaja voi hinnoitella oman tunti, vuorokausi tai kappalehintansa vapaasti). Asiaskasmaksujen muutokset vaikuttavat myös joidenkin palveluseteleiden omavastuuosuuksiin.
- Palveluntuottajat: Taloudelliset vaikutukset, kun palveluseteleiden arvoja ei juurikaan koroteta. Palveluseteleiden tauolle jättäminen tai se, että palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille säästösyistä voi aiheuttaa asiakasmäärän vähenemistä ja taloudellisia vaikutuksia.
- Hyvinvointialue: Palveluseteleiden tauolle jättämisen osalta palveluissa arvioidaan, kuinka palvelu tuotetaan jatkossa ja mitkä ovat vaikutukset omaan toimintaan. Sääntökirjamuutokset ovat pääosin yleisluontoisia tarkennuksia, jotka auttavat sääntökirjojen tulkinnassa mutta eivät vaikuta merkittävästi palveluntuottamisen tai tuottajien hyväksymisen ehtoihin.

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteli

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.2026 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetty palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia. Vaikutusten arviointi: Nepsy-seteleistä 91% on ollut neuropsykiatrista valmennusta (vuonna 2024, 210 seteliä). Vuoden 2025 aikana neuropsykiatrista valmennusta on lähdetty tuottamaan omana työnä sekä yksilö- että ryhmävalmennuksina. Ryhmävalmennuksiin on tämän vuoden aikana osallistunut 50 nuorta tähän mennessä. Ryhmävalmennuksen lisäksi nuorille on tarjottu tarpeen mukaisesti myös yksilökäyntejä. Yksilövalmennuksessa asiakkaita on ollut 80. Neuropsykiatrisen valmennuksen tarpeisiin pystytään pitkälti vastaamaan omana työnä, mutta on todennäköistä, että palvelusetelin tauolle jääminen tulee aiheuttamaan jossain määrin odotusajan pidentymistä.

Neuvonta ja terapiapalveluiden palveluseteli

Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.2026 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetty palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia. Vaikutusten arviointi: Neuvonta- ja terapia palveluseteleistä on 68% myönnetty parisuhdeterapiaan. Perheneuvoloiden ja perhekeskusten työntekijöitä on koulutettu / koulutetaan tunnekeskeisen pari-intervention menetelmään. Lisäksi osaamista on vahvistettu lasten psykososiaalisten menetelmien osalta (mm. Cool Kids, lasten KLT). Perhekeskuksissa toteutetaan matalan kynnyksen parisuhdetyötä parisuhteen huoltoasemilla yksilö- ja ryhmämuotoisesti.

Neuvonta- ja terapiasetelin tarpeisiin pystytään pitkälti vastaamaan omana työnä (pääasiassa perhekeskukset ja perheneuvolat), mutta on todennäköistä, että palvelusetelin tauolle jääminen tulee aiheuttamaan jossain määrin odotusajan pidentymistä.

Muiden palvelusetelipalveluiden osalta muutokset eivät ole merkittäviä, joten niistä ei ole tehty erillistä palvelusetelikohtaista vaikutusten arviointia.

Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa

- Yleisen osan ja palvelukohtaisten osien välisiä päällekkäisyyksiä on poistettu
- Palvelusetelikohtaisiin osiin lisätään: "Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä."
- Keskeytyksiin liittyvää ohjeistusta on tarkennettu

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Valmiuteen ja varautumiseen liittyvää ohjeistusta on tarkennettu
- Palvelusetelipalvelun lopettamisilmoituksen toimittamista on tarkennettu, jatkossa lopettamisilmoitus laitetaan Palse.fi-portaalin kautta kaikissa palveluissa
- Asiakasasiakirjojen arkistoitumiseen ja palauttamiseen liittyvä lisäys:
- Palveluntuottajaa edellytetään käyttämään vaihtoehtoa 1, mikäli hänellä on käytössä rekisterinpitäjän asiakas/potilastietojärjestelmä; tähän lisätään jatkoksi ”On huomioitava, että palveluntuottajalla ei ole oikeutta käyttää järjestäjän asiakas/potilastietojärjestelmää hyödyksi omassa toiminnassaan vaan ainoastaan järjestäjän palveluita toteuttaessaan.”
- Hintapäivityksiin liittyvä tarkennus: Palvelusetelin arvo määräytyy palvelusetelin päätöspäivämäärän mukaisesti, ja on voimassa koko palvelusetelin voimassaolon ajan. Poikkeuksena esimerkiksi asumispalvelut, jossa mahdolliset hinnanmuutokset huomioidaan vuosittain.
- Tietoturva- ja tietosuoja ohjeisiin on lisätty: ”Palveluntuottajalla ei ole oikeutta käyttää hyvinvointialueen asiakas/potilastietojärjestelmää hyödyksi omassa toiminnassaan vaan ainoastaan hyvinvointialueen palveluita toteuttaessaan.”
- Tarkennettu palveluntuottajan ja asiakkaan välisen sopimuksen tekemiseen liittyvää ohjeistusta: Tuottajan ja asiakkaan välinen sopimus tehdään palvelusetelipalvelusta riippuen kirjallisesti tai suullisesti
- Tarkennuksia arvonlisäverotukseen liittyen, lisätty lain pykälän 35 mukaista ohjeistusta
- Muita pieniä tarkennuksia / tekstin muokkauksia

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut

Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

- Pieni tekstimuutos, ei palveluseteliarvon korotusta

Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

- Pieni tekstimuutos, ei palveluseteliarvon korotusta

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palvelusetelin sääntökirja

- Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.26 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnettyt palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia.

Neuvonta ja terapiapalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.26 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnettyt palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

Lapsiperheiden kotipalvelun sääntökirja

- Lisätty ohjeistusta palvelun toimintasuunnitelman ja loppuyhteenvedon tekemiseksi. Ei muita merkittäviä muutoksia, palvelusetelin arvoihin ei korotuksia.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- Ei merkittäviä muutoksia, pieniä tarkennuksia. Myöntämisperusteiden muutoksen vaikuttavat myös sääntökirjaan, päivitetään. RAI-arvioinnin muutokset päivitetään. Vuorokausihinta määräytyy ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen puitesopimuksen hinnan mukaisesti vuodelle 2026.

Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- Käyttöönotto menossa, ei hinnankorotuksia.
- Sääntökirjasta poistetaan kauttaaltaan myöntämisen perusteisiin liittyvät osiot. Sääntökirjassa viitataan myöntämisen perusteet asiakirjaan.
- Sääntökirja ja palvelukuvaus on tarkasteltu yhdessä siten, että sääntökirjassa viitataan palvelukuvauksen osalta palvelukuvaus-asiakirjaan. Pyritään vähentämään sitä, että asiakirjoissa (myöntämisen perusteet, palvelukuvaus ja sääntökirjat) on päällekkäisyyttä.
- Tarkennettu SKET-toiminnan ohjeistusta (Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta).
- Lisätään myönnettäviin palvelutuotteisiin SKET toiminta ja muut tukipalvelut omiksi tuotteiksi, sekä tehdään palvelutuotteet tasoille 1-3 jotka sisältävät tukipalvelun ja SKET-toiminnan. Palvelutuotteiden valikoimaa muokkaamalla mahdollistetaan tukipalveluiden ja SKET-toiminnan myöntäminen ja laskuttaminen asiakkaan tekemän valinnan mukaisesti.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

- Ei merkittäviä muutoksia, pieniä tarkennuksia.
- Myöntämisperusteiden muutoksen vaikuttavat myös sääntökirjaan, päivitetty.
- RAI-arvioinnin muutokset päivitetään.
- Vuorokausihinta määräytyy ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen puitesopimuksen hinnan mukaisesti vuodelle 2026.

Kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden asumisen tuen palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen korotusesitystä
- Pieniä tekstimuutoksia ja –tarkennuksia

Koneellisen lääkeannosjakelun palvelusetelin sääntökirja

- Palvelusetelin käyttö päättyy vuonna 2025, palvelu on kilpailutettu

Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Muutokset myöntämisperusteiden muutosten mukaisesti
- Virkistysvapaan palveluseteli poistuu myöntämisen perusteiden muutoksen vuoksi (käytössä 31.12.2025 saakka)
- Omaishoidon tuen palveluseteli: Muutos myönnetyn saldon käyttämiseen/kerryttämiseen: "Harkinnan varaisen kotona järjestettävän palvelusetelin saldo tulee käyttää tammi-kesäkuun osalta kesäkuun loppuun mennessä ja heinä-joulukuun osalta joulukuun loppuun mennessä. Saldoa ei voi siirtää käytettäväksi seuraavan vuoden puolella. Palvelusetelin saldoa ei voi käyttää ennen sen todellista kuukausittaista kertymistä."
- Hoitopalkkioluokista poistetaan Erityismaksuluokka

Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia
- Palvelusetelituotteiden tuntihintoja korotetaan 1.1.2026 alkaen. Korotus tehdään samalla prosenttiosuudella, kuin kotihoidon kumppanusmallissa. Korotusprosentti varmistuu myöhemmin, ja uudet hinnat päivitetään sääntökirjaan. Korotus sisältyy palvelun budjettiin ja talousarvioon 2026.
- Eroaa sisällöltään säännöllisestä kotihoidosta. Vähenevä asiakasjoukko, jolle varmistetaan palvelun jatkuminen.

Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palvelusetelin arvon korotusta
- Kauppapalvelu poistetaan palvelutuotteista; ei käyttötarvetta, asiakkaan tarpeisiin pystytään vastaamaan muilla tavoin
- Palvelutuotteisiin lisätään siivous tukipalveluna lapsiperheiden kohderyhmälle
- Asiakasmaksujen mahdolliset muutokset vaikuttavat palvelusetelin omavastuuosuuksiin
- Tulorajat tarkastettu v. 2026 eläkeindeksin mukaisiksi
- Sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluita myönnetään jatkossa myös aikuisten sosiaalipalveluista todetun välttämätön palvelutarpeen mukaisesti

Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Ei hinnankorotusesitystä (tuotantotavan muutos valmisteilla)
- RAI-arviointiin liittyvän osion päivitys. Tarkennetaan RAI arviointiin käytettävän suunnitteluajan kestoa, RAI arviointi tulisi pääosin toteuttaa asiakkaan kanssa, asiakaskäynnillä.
- Muilta osin nykyinen sääntökirja käytössä tuotantotavan muutokseen saakka

Vammaisten henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja

- Ei palveluseteliarvon korotusesitystä
- Tekstimuutoksia ja -tarkennuksia:
- Avustamiseen liittyvien matka- ja majoituskulujen korvaamista tuottajalle tarkennettu
- Tarkennettu sitä, missä tilanteissa voi palvelu tulla asiakkaalle myönnetyksi palvelusetelillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Lisätty, että hyvinvointialue ei mahdollista vammaisen henkilön avustajaksi palveluntuottajan työntekijänä sellaista henkilöä, joka on vammaisen henkilön omainen tai läheinen
- Lisätty tieto siitä, että vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuen palvelu voidaan myös toteuttaa henkilökohtaisen avun palvelulla tai henkilökohtainen apu voi olla yksi osa sitä
- Poistettu lakiviittaukset lopusta

Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palvelusetelin arvojen korotuksia
- Poistettu lakiviittaukset lopusta

Terveydenhuollon palveluiden sääntökirjat

Apuvälinepalveluiden palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Kirurgian palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Lisäyksenä: Päätös palvelusetelin myöntämisestä tehdään lääikinnällisen kuntoutuksen kuntoutusryhmässä, kuntoutusylilääkärin, erikoislääkärin, vastaavan lääikärin tai kuntoutuksen palveluvastaavan toimesta.

Peruukkipalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Palvelusetelituotteista poistetaan aitoisuusperuukki.

Psykiatrian palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia sekä palvelusetelin arvon muutosesitys 210,00 eurosta 195,00 euroon sekä lausuntopalkkion, minkä tuottaja saa peria asiakkaalta, arvon muutos 25,00 eurosta 56,70 euroon.

Silmätautien palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Sisältövaatimukseen muutos: Jos hampaan täyte tai juurihoito joudutaan uusimaan ennen kuin toimenpiteestä on kulunut vuosi, tulee palveluntuottajan korjata hoito takuutyönä maksutta. Lääkehoitosuunnitelma vaaditaan.

Yleislääkäripalvelun palvelusetelin sääntökirja

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia.
Tarkennuksena: ajokorttitodistus ei sisälly palvelusetelillä myönnettyyn palveluun.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä palvelusetelikohtaisiin sääntökirjoihin ja palveluseteleiden sääntökirjan yleiseen osaan esitetyt muutokset voimaan 1.1.2026 alkaen.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouskäsittely

Palvelupäällikkö Mia Lindberg esitteli asiaa kokouksessa klo 14:42-14:52 asian käsittelyn aikana.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 1 Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa 2026
- Liite 2 Yleislääkärin vastaanoton palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 3 Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 4 Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 5 Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 6 Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 7 Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 8 Silmätautien ostopalveluiden palveluseteli 2026
- Liite 9 Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 10 Psykiatrian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 11 Peruukkipalvelun palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 12 Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 13 Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 14 Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 15 Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 16 Kirurgian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 17 Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Liite 18 Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 19 Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 20 Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 21 Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2026
- Liite 22 Apuvälinepalvelun palveluseteleiden sääntökirja 2026
- Liite 23 Palveluseteleiden sääntökirjan yleisen osan muutosesitykset 2026, koonti
- Liite 24 Palvelukohtaisten sääntökirjojen muutosesitykset 2026, koonti
- Liite 25 Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 26 Yleislääkärin vastaanoton palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 27 Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 28 Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 29 Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 30 Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 31 Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 32 Silmätautien ostopalveluiden palveluseteli 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 33 Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 34 Psykiatrian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 35 Peruukkipalvelun palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 36 Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 37 Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 38 Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 39 Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 40 Kirurgian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 41 Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 42 Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 43 Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

13.11.2025

- Liite 44 Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 45 Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä
- Liite 46 Apuvälinepalvelun palveluseteleiden sääntökirja 2026, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025

Aluehallitus 28.10.2025 § 299

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvion kokouksessaan 10.12.2024 § 70 ja aluehallitus sitä tarkentavan käyttösuunnitelman kokouksessaan 25.2.2025 § 53. Lisäksi aluevaltuusto hyväksyi kevään talousarviomuutokset kokouksessaan 6.5.2025 § 37 sekä syksyn talousarviomuutokset 9.9.2025 § 61. Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset (ulkoiset) menot ovat noin 1,5 miljardia euroa. Muutostalousarvio on 74,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2025 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi portaaliin kuukausittain.

Lisäksi hyvinvointialueen johtoryhmässä seurataan talouden toteumaa ja ennustetta sekä tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden etenemistä kuukausittain. Talouden seurantaa ja raportointia tehdään kuukausittain myös muilla organisaatiotasolla.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuosikatsaus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen tammi-syyskuun 2025 neljännesvuosikatsaus on liitteenä.

Talous

Kolmannen vuosineljänneksen tulos on alijäämäinen ollen -44,2 miljoonaa euroa. Ulkoisten toimintatuottojen toteuma, 117,6 miljoonaa euroa on 92 % kaudelle jaksoitetusta muutostalousarviosta, toteuma on edellisvuoden vastaavaa toteumaa 0,5 % pienempi (118,2 M€). Ulkoisten toimintakulujen kertymä on 1 089,8 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 % edellisvuoden vastaavan ajankohdan toteumaa suurempi (1 065 M€). Hyvinvointialueen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

kolmannen vuosineljänneksen perusteella tilinpäätökseen ennustetaan 80,8 miljoonan euron alijäämää. Alijäämäennuste on suhteessa muutostalousarvioon noin 6,7 miljoonaa euroa heikompi. Suurimmat erot talousarvioon syntyvät sosiaali- ja terveystalouden toimialan osalta.

Vuoden 2025 talousarvion sisältämällä talouden sopeuttamistoimilla tavoitellaan 50,3 miljoonan euron vaikutusta, joista syyskuun loppuun mennessä on toteutunut 56,7 %, eli 28,5 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden vaikutuksista on ennusteen mukaan toteutumassa yhteensä noin 45,5 miljoonaa euroa. Siltä osin kuin on tunnistettu, että alkuperäiseen talousarvion sopeuttamissuunnitelmassa tavoiteltuja vaikutuksia ei täysimääräisesti saavuteta, on suunniteltu korvaavia toimenpiteitä.

Suunnitellut talouden sopeuttamisen toimenpiteet eivät riitä vuosina 2023 ja 2024 syntyneen kumulatiivisen alijäämän, 255 miljoonaa euroa kattamiseen. Kumulatiivisen alijäämän sekä vuoden 2025 talousarvion toteuttamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista. Kumulatiivisen alijäämän kattamissuunnitelma on tarkentunut talousarvion valmistelun yhteydessä. Aluehallituksen päätöksen mukaisesti kumulatiivinen alijäämä katetaan taloussuunnitelmakauden 2026–2030 loppuun mennessä. Mikäli talousarvio toteutuu ennusteen mukaisena, tulee taloussuunnitelmakausien sopeuttamistarve kasvamaan talousarviolitystä vastaavasti.

Alijäämän hillitsemiseksi loppuvuoden aikana toteutetaan useita toimenpiteitä.

Talouden ohjeet syksyn 2025 menojen hallintaan

Ohjeiden tarkoituksena on hallita loppuvuoden menokehitystä

- Prosesseissa hyväksynnit ja vastuut määrätty johtotasolle: uutta ohjeistusta annettu mm. työvoiman vuokraus vastuualuejohtajan päätös, hankintapäätökset, ostopalvelujen hinnankorotusneuvottelut
- Henkilöstö – rekrytoinnit rajoitettu, lomautuksia ja lomapäivärajoituksia
- Sote-palvelut – suora hankinnat vain välttämättömissä poikkeustapauksissa
- Ostopalvelusopimukset – kaikki sopimukset käydään läpi ja arvioidaan, palvelujohtaja tasolta raportointi toimialajohtajalle
- Palveluostot – vain lakisääteiset ja välttämättömät hankinnat toteutetaan
- Tavarahankinnat – ainoastaan välttämättömät, ei uusia kalusteita tai laitteita ilman kriittistä tarvetta
- Hankinnat – Loppuvuoden ajaksi otetaan käyttöön määräaikaista uusi menettely, jossa palvelujohtajan, palvelupäällikön ja palveluvastaavan on ennen päätöksentekoaan saatava vastuualuejohtajalta hyväksyntä hankinnalle.
- Koulutus, matkat, kokoukset – vain välttämättömät, etäkokoukset ja sisäiset koulutukset ensisijalla

Aluehallituksen 27.5.2025 päättämät toimenpiteet:

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

- Kotihoidon ja tukipalveluiden myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 250 000€
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 4M€
- Työtehtävien vähentäminen sosiaali- ja terveystalouden palvelutuotannossa; 100 työtehtävää 1.9 alkaen 1,8 M€
- Konsernipalveluiden säästötoimenpiteet 0,5 M€ (hallinnon tehtävien uudelleenorganisointi, henkilöstöravintoloiden ja Joutsan tuotantokeittiön lakkauttaminen, Pihtiputaan pesulan sulkeminen 2026, Äänekosken apuvälinehuollon siirto Novaan)
- Pelastustoimen säästötoimenpiteet 0,1 M€ (Keuruun paloaseman 24/7 valmiuden käynnistyksen siirto vuodelle 2026, määräaikaisten palvelussuhteiden päättäminen, vapautuvien tehtävien täyttämättä jättäminen)
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 0,8 M€
- Koko henkilöstön lomautus 1-8 pv, säästötavoite vähintään 1,5 - 2 M€

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 20.8.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Lastensuojelun jälkihuollon harkinnanvaraisen tuen myöntämisperusteiden muutokset 1.9.2025 alkaen 23 000 €

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 8.10.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon tuen myöntämisen perusteet 1.11.2025 alkaen

Muut toimenpiteet

- Ilta-aikaisten kiirevastaanottojen aukioloaikojen muutos 1.9.2025 alkaen Äänekoski ja Jämsä 113 000 €

Lisäksi elokuun ennusteen perusteella sosiaali- ja terveydenhuollossa valmistellut toimenpiteet:

- Lastensuojelun lisätoimenpiteitä on valmisteltu 2,99M€ edestä muiden toimenpiteiden lisäksi Haapaniemen nuorisokodin perustamisen (1.9.2025) myötä vähennetään kokonaiskustannuksia lastensuojelun ostetun laitoshoidon palveluista; kokonaissäästö -0,24 M€
- Sijaishuollon ostopalvelukustannuksia vähennetään ja asiakasohjausta kevyempiin palveluihin tehostetaan, kokonaissäästö -0,5 M€;
- Perheiden palveluiden johtajisto käsittelee kaikki laitospalveluiden ostot kerran viikossa asiakasohjauksen kokouksessa
- Pikkumetsän lastenkodin perustamisella saadaan vähennettyä ostetun laitoshoidon palvelua alle 12-vuotiaille: -0,1 M€
- YT:n vaikutus perheiden palveluissa loppuvuoden 2025 aikana : -0,3 M€
- Avohuollon avopalveluiden ostoja vähennetään (ASO2) ja avohuollon sijoitusten lyheneminen -0,5 M€
- Jälkihuollon tuetun asumisen siirtäminen omaan työhön: - 0,113 M€
- Huostaanottojen purut -0,2 M€
- vähennetään ympärivuorokautisen laitostuntoutuksen käyttöä, 0,7 M€

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

- vähennetään kilometrikustannuksia palveluissa, säästötavoite yht. 0,02 M€
- lisätään päivystysperhetyön käyttöä kiireellisissä tilanteissa ja estetään kiireellinen sijoitus 10 lapsella; säästötavoite 0,45 M€
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisessa asumisessa ei osteta paikkoja loppuvuonna
- 1.11.2025 Omaishoidontuen uudet myöntämisen perusteet (ltk 8.10.2025)
- Terveystenhuollon osastojen henkilöstömitoituksen tarkastaminen lokakuun aikana ja toimeenpano marras-joulukuussa (nyt jo täyttölupia ei ole myönnetty)
- Tulolaskituksen tarkistaminen palveluissa ja taloudessa

Toimenpiteitä, joita on toteutettu vuonna 2025 henkilöstömenojen hillitsemiseksi:

- Palkattomat säästövapaat, 0,6 milj. euroa
- Lomarahojen vaihto vapaaksi (4813 pv) 0,8 milj. euroa
- Yli- ja lisätyöt ja erilliskorvaukset (hälytys, tuplavuorot jne.) 5,1 milj. euroa
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 4,7 milj. euroa
- Lomautukset
- Tämän hetken arvio saavutettavista kustannusvaikutuksista 11,2 milj. + lomautuksesta tulevat säästöt

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely on käynnissä. Tähän mennessä hyvinvointialue on saanut arviointiryhmältä kaksi toimenpide-ehdotusta. 26.9.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi hyvinvointialuelain 122 §:n tarkoittamana toimenpide-ehdotuksena, että hyvinvointialue hyväksyy ja pikaisesti toimeenpanee palveluverkkoa koskevan vaiheen 2 suunnitelman niin, että sillä saavutetaan vähintään arvioidut noin 18,6 M€ taloudelliset vaikutukset ja lisäksi päättää edelleen jatkaa palveluverkkoon liittyvien, hyvinvointialueen taloutta kohentavien toimenpiteiden valmistelua.

20.10.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi terveydenhuoltoa koskevan toimenpide-ehdotuksen. Arviointiryhmä antoi toimenpide-ehdotuksena, että

- hyvinvointialue purkaa pikaisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon väliset päällekkäisyydet omassa palvelutuotannossaan sekä varmistaa sujuvat hoito- ja palveluketjut erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden välillä.
- hyvinvointialue keskittyy erikoissairaanhoidon palvelutuotannossa ensisijaisesti vastaamaan väestönsä keskussairaالاتasoiseen vaativaan erikoissairaanhoitoon, ja luopuu sellaisista erikoissairaanhoidon tehtävistä, jotka ovat harvinaisia ja/tai edellyttävät erityisiä tiloja, laitteita ja osaamista, ja ovat siten järkevintä toteuttaa yliopistollisissa sairaaloissa

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

- hyvinvointialue sitoutuu tiiviiseen yhteistyöhön erikoissairaanhoidossa Itä-Suomen yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa toiminnallisten ja taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on edelleen erittäin vaativa, ja talouden tasapainottaminen edellyttää määrätietoista ja nopeavaikutteisia toimenpiteitä. Hyvinvointialueena meidän on edelleen jatkettava työtä toiminnan ja talouden yhteensovittamiseksi. Talouden tasapainottaminen on koko organisaation yhteinen tehtävä ja edellyttää rakenteellisia ja toiminnallisia uudistuksia alueemme asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi kestäväällä tavalla.

Hyvinvointialueen alijäämä on jatkanut kasvuaan, eikä kehityssuuntaa ole kyetty kääntämään toteutetuista sopeutustoimenpiteistä huolimatta. Talousennusteen perusteella tilikauden tulos toteutuu muutettua talousarviota heikompana. Hyvinvointialueemme taloustilanne on valtakunnallisesti hyvinvointialueista heikoin. Valtion rahoitus ei mahdollista nykyisen palvelulaajuuden ja -tason ylläpitämistä, vaan palvelujen laajuus ja palvelutaso on sopeutettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella taloudellisen tilanteen johdosta. Arviointityöryhmän 26.9.2025 antaman toimenpide-ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen tulee hyväksyä ja viivytyksettä toimeenpanna palveluverkkoa koskeva vaiheen 2 suunnitelma, jonka taloudelliset vaikutukset ovat vähintään 18,6 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2025 tulosta on parannettava verrattuna viimeisempään ennusteeseen. Arviointityöryhmän toimenpide-ehdotus on velvoittava, mutta päätöksenteko ja toimeenpano kuuluvat edelleen hyvinvointialueelle.

Yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnissä liittyen talousarvion laadintaan ja toisen vaiheen palveluverkkotyöhön. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään oman toiminnan muutoksia ja niiden vaikutuksia henkilörakenteeseen ja kohteena on koko hyvinvointialueen organisaatio ja henkilöstö.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Syyskauden merkittävimpiä tehtäviä ovat olleet palvelustrategian, palveluverkkotyön toisen vaiheen ja vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027–2030 toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelu ja niihin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

Alkuvuoden merkittävimpiä toiminnallisia uudistuksia ovat konsernipalveluissa olleet sairaala Novan teknisen huollon ulkoistaminen 1.9.2025 alkaen ISS Palvelut Oy:lle sekä henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan lakkauttaminen ja tilojen vuokraaminen Sodexho Oy:lle 1.7.2025 alkaen. Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus perustettiin 1.7.2025 alkaen Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteiseksi sosiaalialan osaamiskeskukseksi.

Vuoden 2025 alusta alkaen on toimeenpantu myös muita talousarvioon sisältyneitä talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Sopeuttamistoimenpiteillä tavoitellaan 5,3 M€ (kokonaisvaikutus 8,5 M€ vuosina 2025–2026) taloudellisia säästöjä tilivuoden 2025 aikana. Tammi-syyskuun seurannan ja arvion perusteella sopeuttamistoimenpiteet ovat toteutumassa 100 %:sti. Tämän lisäksi alkuvuoden aikana on tehty lisäsopeutustoimenpiteitä. Aluehallitus päätti 12.8.2025 mm. muiden henkilöstöravintoloiden kuin Äänekosken terveysaseman henkilöstöravintolan sekä Joutsan tuotantokeittiön lakkauttamisesta, Pihtiputaan pesulan sulkemisesta ja apuvälineiden pesun ja huollon siirtämisestä Äänekoskelta Novan apuvälinekeskukseen.

Lisäksi syyskuun aikana toimialan koko henkilöstön lomautuksista on tehty päätökset. Lomautukset koskevat toimialan kaikkia työntekijöitä ja lomautuspäiviä/palkattomia vapaita on yhteensä noin 2.100 päivää. Niistä kertyy noin 0,3 M€ lisäsäästö kuluvalle vuodelle. Tiukkaa täyttölupamenettelyä on jatkettu ja henkilöstön poistumaa on hyödynnetty. Koko organisaation päivitetty arjen talouden ohjeet annettiin 17.9. ja ne on veloitettu käymään kaikissa yksiköissä läpi.

Varahenkilöstöä on vahvistettu TA 2025 päätöksen mukaisesti 1,0 M€. Tammi-elokuussa erilliskorvaukset ovat olleet noin 6,5 M€, joka on noin 3,5 M€ vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana.

Vaikka taloutta on määrätietoisesti sopeutettu, niin samalla toimintaa on kehitetty ja uudistettu alkuvuoden aikana ja tuettu palvelutuotannon toimintaa. Suurimpia kehityshankkeita ovat olleet mm. hallintosäännön uudistaminen toimielinrakenteen osalta, yhteisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto, sähköisen asiointialustan käyttöönotto, yhteiseen potilastietojärjestelmään siirtyminen sekä tietovaraston ja johdon työpöydän käyttöönotto. Tekoälyn käyttöä on lisätty mm. pilotoimalla tekoälyavustaja terveysasemien puhelinasiointinnissa.

Konsernirakennetta on myös uudistettu, hyvinvointialue on irtautunut mm. Jämsän Terveiden ja Jokilaakson Terveiden osakeomistuksista 1.9.2025 alkaen ja Kiinteistö Oy Vitapoliksen toiminta on purettu syyskuun 2025 aikana. Hyvinvointialuestrategia on päivitetty valtuustossa 9.9.2025 ja palvelustrategia, palveluverkon toisen vaiheen esitys ja vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu lausunnoille.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

Pelastustoimen toimialalla, Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminnassa, lakisääteiset pelastuslaitoksen palvelut ovat edenneet suunnitelmallisesti tarkastelujaksolla 1–9/2025. Merkittäviä poikkeamia ei palveluissa ole ollut.

Pelastustoiminnan tehtävät ovat vähentyneet noin 300 tehtävällä verrattuna vuoteen 2024. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa, ohjauksessa, neuvonnassa, turvallisuusviestinnässä ja pelastustoimen valvontatehtävissä, ovat suoritelmäärät ovat edenneet lähes vuoden 2025 valvontasuunnitelman mukaisesti. Pelastustoimen valvontatehtävien (määräaikaiset palotarkastukset) osalta asetettuun valvontasuunnitelman mukaiseen tavoitteeseen ei arvioida pääsevän täysimääräisesti, johtuen käytettävissä olevien henkilöresurssien vajauksesta. Turvallisuusviestinnän palvelut etenevät suunnitelmallisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelun palveluissa toiminta on edennyt suunnitelmallisesti. Toimintavuoden painopisteinä ovat olleet kuntien evakointisuunnittelun tuen kuntakierroksen loppuun saattaminen, pelastuslaitoksen henkilöstön väestönsuojelukoulutukset, aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhteisen varautumisen kehittämistyössä sekä Keski-Suomen kokonaisturvallisuuden kehittämisessä maakunnan turvallisuus- ja valmiustoimikunta KSTURVA:ssa ja sen sihteeristössä.

Henkilöstöresurssien osalta ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia toimintavuoden aikana. Pelastustoiminnan palvelut on tuotettu minimitoituksella lomien ja muiden lakisääteisten poissaolojen vuoksi, ylityökertymä ei ole lisääntynyt. Onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoimen valvontatehtävissä, on riskiperusteiseen tarpeeseen ja sen perusteella laadittuun valvontasuunnitelmaan nähden 2 htv henkilöstövajaus.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajan katsaus

Syyskauden merkittäviä valmisteluasioita olivat vuoden 2026 talousarvion valmistelu, sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelustrategian sekä palveluverkon valmistelutyö osana talousarvion valmistelua. Materiaalikonaisuus julkaistiin 8.10.2025. Talousarvio 2026 sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden päivitetyn palveluverkkoesityksen, palveluverkko, vaihe 2. Tähän valmistelukokonaisuuteen liittyvät myös henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, jotka käynnistettiin.

Vuodesta 2023 alkaen asteittain purettu sopimus Jämsän Terveys Oy:n kanssa päättyi 31.8.2025. Samalla päättyi ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys sekä erikoissairaanhoidon sairaalatoiminta Jokilaakson sairaalan tiloissa Jämsässä. Tämä on merkittävä muutos Keski-Suomen hyvinvointialueella, jossa jatkossa toimii vain yksi erikoissairaanhoidon tuottava sairaala ja ympärivuorokautinen päivystys toteutuu vain Nova-sairaalassa. Jämsän Terveys Oy sopimuskauden päättymiseen liittyvät valmistelun projektiryhmien työskentely sujui hyvin ja valmistelutyö toiminnan siirtämiseksi omaksi

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

toiminnaksi konkretisoitui elokuun lopussa viimeisen palvelukokonaisuuden eli terveydenhuollon osalta. Projektointi eteni kaiken kaikkiaan suunnitellusti ja hyvässä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa, henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen palvelukseen.

Toimialan kaksi talouden ja toiminnan ohjausryhmää jatkoi toimintaansa. Palvelualueet, joissa ohjausryhmät toimivat ovat Vammaispalvelut ja Lastensuojelu. Ohjausryhmien tavoite on tukea toimivaa johtoa sopeuttamaan toiminta talousarvioon, sekä toiminnan uudistamisen että talousarvion mukaisten säästötoimenpiteiden toteuttamisen kautta. Ohjausryhmissä on käsitelty laajasti palveluun liittyviä elementtejä, kuten palvelutarvetta, erilaisia palveluiden tuottamisen tapoja, ja palveluun liittyviä sopimuskokonaisuuksia ja hankintamalleja sekä seurantaa ja valvontaa, asiakaspäätöksien tekoa ja talouden seurantaa asiakasrajapinnassa. Lisäksi on verrattu toimintaa mm muiden hyvinvointialueiden vastaaviin palveluihin.

Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen

Aluehallitus on priorisoinut talousarviokirjassa kahdeksan tavoitetta.

- Hoitoon pääsyn vauhdittamiseksi ja oikea-aikaisen palvelun kohdentamiseksi hoidon- ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen kaikilla vastuualueilla
- Etäpalveluiden vahvistaminen osana lähipalveluiden kokonaisuutta
- Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluiden vahvistaminen
- Riittävän julkisen palvelutuotannon varmistaminen esim. lastensuojelun laitoshoidossa
- Perhekeskustoiminnan laajentaminen kunta- ja järjestöyhteistyössä
- Henkilöstön työhyvinvointi, hyvä johtaminen ja määrätietoinen tavoitteellisuus näiden kehittämisessä, lisäksi rekrytointiprosessin vahvistaminen (osa henkilöstöohjelmaa)
- Asiakaspalautejärjestelmien kehittäminen ja palautteiden hyödyntäminen
- Tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, uudistuminen ja kumppanuudet

Tavoitteiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain sanallisesti, edistymisraportti on esityslistan liitteenä. Asetettujen tavoitteiden osalta edetään kokonaisuutta tarkastellen hyvin, vaikka vaikea taloustilanne haastaakin toimintaa.

Nostoina aluehallituksen priorisoimista tavoitteista voidaan mainita, että lasten ja nuorten hoitotakuu mielenterveys ja päihdepalveluissa on toteutunut ja ammatinharjoittaja pilotti on käynnissä. Sähköistä ajanvarausta on laajennettu ja digialustan käyttö on edelleen laajennettu.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

Asiakaspalautteen kerääminen käynnistyi uudella järjestelmällä tammikuussa 2025. Hankinta ja kehittämisprojekti on saatu maaliin onnistuneesti ja Asiakaspalautetiedon mittaamisen, käsittelyn ja hyödyntämisen toimintamalli on käytössä kaikissa hyvinvointialueen palveluissa. Mallia kehitetään luonnollisesti edelleen tarpeen mukaan.

TKKI-toiminnan osalta Järvisuomen sosiaalialialan toiminta on käynnistynyt. TKKI toiminnassa halutaan työskennellä sen eteen, että Keski-Suomeen saadaan kanavoitua mahdollisimman paljon TKKI panostuksia esimerkiksi EU –rahoituksia paremmin hyödyntämällä. Kehittämishankkeista moni on päättymässä vuodenloppuun, uusia haussa olevia rahoituksia on tällä hetkellä noin 3,7 miljoonan edestä.

Huolena nousee edelleen talouden tilanne ja sen seuraukset esimerkiksi lomautukset ja näiden vaikutukset henkilöstössä ja palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Merkittävin hyvinvointialueen realisoitumassa oleva riski on menojen kasvu, jota ei olla toimenpiteistä huolimatta saatu hallintaan. Kolmannella vuosineljänneksellä koko hyvinvointialueen talous jatkoi heikentymistään, vuoden 2025 ennuste on heikoin maan hyvinvointialueista.

Heikko taloudellinen tilanne on johtanut erilaisiin haasteisiin, joilla on suora tai välillinen yhteys sopeutustoimenpiteisiin sekä henkilöstön kasvavaan huoleen tulevaisuudesta. Omavalvonta on tehnyt aiempaa enemmän havaintoja poikkeamista palvelujen vaatimustenmukaisuudessa. Muita ns. hiljaisia signaaleja ovat palveluiden tekemien haitta- ja vaaratilanneilmoitusten määrän 39 prosentin kasvu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Merkittävää kasvua on havaittavissa myös tietosuojarikkomuksissa, joita on ilmoitettu 34 prosenttia edellisvuotta enemmän. Hyvinvointialueen toimintaan liittyen on parhaillaan tutkinnassa useita epäiltyjä potilastietojärjestelmiin liittyviä väärinkäytöksiä. Laiteturvallisuuteen liittyvät ilmoitukset ovat kasvaneet 18 prosenttia.

Potilasvahinkokeskuksen vahinkoilmoituksiin liittyvien selvityspyyntöjen määrä on kasvanut 21 prosenttia (yhteensä 608 kpl) edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Potilasvahinkoilmoitusten myönteisten korvauspäätösten suhde on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi. Potilas- ja sosiaaliasiavastaaville on tullut alkuvuoden aikana yhteensä 1488 yhteydenottoa.

Konsernihallinnon osalta merkittävä sisäisen valvonnan havainto on hankintakilpailutusten kasvanut valitus- ja oikaisuvaatimusherakkyys. Oikeusviranomaisen käsittelyt ovat pitkiä prosesseja, ennen lainvoimaisen hankintapäätöksen syntymistä joudutaan tekemään kalliita ja hankalia väliaikaisia ratkaisuja.

Pelastustoimen osalta merkittävin toiminnan vaatimustenmukaisuuteen liittyvä tapahtuma oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 24.9.2025

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

antama korjausmääräys (LSSAVI/4618/2025) Keski-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen puutteista pelastustoiminnan toimintavalmiudessa. Toimenpiteet korjausmääräykseen johtaneista puutteista ovat parhaillaan valmistelussa.

Positiivisia havaintoja tai tapahtumia heinä-syyskuun aikana oli Itä-Suomen yhteistyöalueen hallinnoima valmiuden tilannekuvajärjestelmä SPLUNK on otettu käyttöön myös Keski-Suomen hyvinvointialueella. Sisäisen turvallisuustyön kehittämisen tueksi on perustettu Turvallisuusaloite – kanava, jonka avulla henkilöstö voi esittää turvallisuutta parantavia ideoita tai kehitysehdotuksia.

Erillisenä liitteenä esitetään

- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsaus
- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsauksen tausta-aineisto
- toimialakohtaiset sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportit
- raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta.

Toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäätö § 74.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian kokouskäsittely

Pöytäkirjanpitäjänä asian käsittelyn ajan toimi hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet.

Vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto ja strategiajohtaja Anu Pihl olivat läsnä kokouksessa § 299 aikana klo 13.15-14.26.

Asian kokouskäsittelyn aikana toimialajohtaja Lasse Leppä, toimialajohtaja Kati Kallimo, toimialajohtaja Ville Mensala, lakiasiainjohtaja Johanna Aalto, talousjohtaja Aija Suntioinen ja viestintäjohtaja Tero Manninen olivat poissa kokouksesta klo 16.15-16.37.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

13.11.2025

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 42
1641/02.00.02/2025

Valmistelija

Strategiajohtaja, Anu Pihl p. 050 320 4896

Selostus asiasta

Aluehallitus ja aluevaltuusto ovat käsitelleet neljännesvuosikatsauksen kokouksissaan ja merkinneet asian tiedokseen.

Toimivalta

hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 47 Neljännesvuosikatsaus 1-9/2025

Liite 48 Tausta-aineisto, neljännesvuosikatsaus tammi-syyskuu 2025

Liite 49 Hankintasuunnitelma 2025, neljännesvuosikatsaus 1-9/2025, toteuma 15.10.2025

Liite 50 Sosiaali- ja terveystalouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025

Liite 51 Konsernipalvelut, Talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025

Liite 52 Pelastustoimi, Talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 43
1161/02.00.00/2025

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 158 9985

Selostus asiasta Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu on käynnissä. Aluehallitus antoi vuoden 2026 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 24.6.2025 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 8.10.2025.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu taittuu talousarviovuonna eikä uutta alijäämää enää synny. Hyvinvointialue tekee nollatuloksen vuonna 2026 ja taseen kumulatiivinen alijäämä katetaan aluehallituksen taloussuunnitteluohjeen päätöksen mukaisesti vuonna 2030.

Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on vuonna 2026 poikkeuksellisen vaativa. Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on luoda perusta talouden vakaalle kehitykselle tulevina vuosina. Tämä edellyttää merkittäviä sopeuttamistoimia ja tiukkaa talouden hallintaa koko organisaatiolta. Hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta kuitenkin edelleen huolehditaan.

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely jatkuu kesään 2026. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida alueen taloudellinen tilanne ja laatia yhdessä hyvinvointialueen kanssa uskottava ja realistinen ohjelma talouden tasapainottamiseksi sekä rakentaa kestävä toimintamalli tulevaisuuteen.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden tilanne on hyvinvointialueiden heikoin. Kertyneet alijäämät olivat vuoden 2024 lopussa 255 M€ ja myös vuoden 2025 talous on alijäämäinen. Valtion yleiskatteinen rahoitus ei mahdollista tämänhetkistä palveluiden laajuutta ja palvelutasoa. Palvelujen laajuutta ja palvelutasoa on alennettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Kustannusten kasvu on taitettava alle hyvinvointialueiden keskimääräisen kustannusten kasvun. Tähän saakka kustannusten kasvu on ollut keskimääräistä suurempaa. Tilanne edellyttää uusista talouden sopeuttamistoimista päättämistä. Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelujen laajuus ja palvelujen piirissä olevan väestön osuus on useissa palveluissa suurempi kuin muilla alueilla. Tämä mahdollistaa palvelujen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

tasokorjauksen ilman, että asukkaiden yhdenvertaisuus muihin alueisiin verrattuna heikentyy.

Sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi hyvinvointialueella on parhaillaan käynnissä myös talouden ennakkoinnin ja johtamisen toimintamallien kehittäminen.

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisen tavoite on, että talous on tasapainossa vuonna 2026 ja kertyneet alijäämät katetaan vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2026 tavoitteena on, että toiminnan rahoitus riittää kattamaan toiminnan kustannukset ja uutta alijäämää ei synny. Tämä edellyttää merkittävää toiminnan mukauttamista käytettävissä olevan rahoituksen tasoon. Vuoden 2027 tulos on suunniteltu ylijäämäiseksi siten, että kertyneiden alijäämien kattaminen saadaan alkuun.

Taloussuunnitelmakauden kustannustason kehittyminen vuoteen 2030 saakka on arvioitu käyttämällä tämänhetkisiä arvioita kustannustason kehitystä kuvaavien indeksien, palkkaratkaisujen ja palvelutarpeen kehityksestä. Arvio valtion rahoituksen kehityksestä vuoteen 2030 saakka perustuu valtiovarainministeriön esittämään hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelmaan ja arvioihin sen jälkeisestä rahoituksen kehityksestä.

Alijäämien kattaminen vuoden 2030 loppuun mennessä edellyttää tämänhetkisen arvion mukaan yli 40 miljoonan euron vuosittaisia uusia sopeuttamistoimia vuosina 2027–2030. Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Sopeuttamistoimenpiteet

Talousarvioesitys sisältää sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 58 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2026.

Sopeuttamistoimenpiteet on valmisteltu sen mukaisesti, että toiminta sopeutetaan vuonna 2026 käytettävissä olevaan rahoitukseen.

Sopeuttamistoimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Hyvinvointialueen kustannusrakenteessa sosiaali- ja terveystalouden osuus on yli 75 %, joten sopeuttamistoimenpiteitä kohdentuu euromääräisesti eniten näihin palveluihin. Toimialakohtaisten toimenpiteiden lisäksi talousarvion henkilöstömenoihin vaikuttavat hyvinvointialuetasoiset toimenpiteet 5 miljoonaa euroa.

Toimenpiteiden kohdentamisessa on tarkasteltu erityisesti eroja palvelujen laajuudessa ja peittävyudessa tai tuotantokustannuksissa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja toisaalta eroja hyvinvointialueen oman toiminnan eri yksiköiden välillä. Toimenpiteet sisältävät sekä palvelujen tuotannon tehostamisen toimenpiteitä, palveluiden järjestämistavan muutoksia, että palvelujen myöntämisen perusteiden tai sisällön muutoksia. Palvelujen toteutustavoissa, muodoissa ja sijainneissa tapahtuu muutoksia vuoden 2026 aikana, mutta hyvinvointialueen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta huolehditaan edelleen.

Toimialojen katsaukset 2026

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 11,3 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan henkilöstövähennyksiä irtisanomismenettelyin sekä eläkepoistumaa hyödyntämällä. Taloutta sopeutetaan tilapäisesti myös lomautuksilla, jotka painottuvat johto- ja hallintotehtäviin. Tämän lisäksi supistetaan palvelu- ja tarvikehankintoja, lisenssikuluja, sekä koulutus- ja matkustuskustannuksia. Palveluverkko 1.0 ratkaisu ja tilojen vajaakäyttöasteen vähentäminen sekä palveluverkkoratkaisu 2.0 tuovat tilavuokrasäästöt sekä palvelutuotannon tukipalveluiden säästöjä. Smartum työsuhde-etu (100 euroa/työntekijä) jätetään tauolle vuodeksi 2026 talouden tasapainottamiskeinona sekä työterveyshuoltopalveluiden lakisääteisten palveluiden ylittävien palveluiden käyttöä rajoitetaan vuoden 2025 tapaan. Yleislääkäritasoisien työterveyshuollon palvelujen käyttö on mahdollista vasta kun palvelussuhde on kestänyt 6 kuukautta.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa talousarvioesitys sisältää noin 42 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät palvelurakennemuutoksia, henkilöstövähennyksiä tai henkilöstörakenteen ja -mitoituksen muutoksia, palvelutuotantotavan muutoksia, palveluiden myöntämisen perusteiden muutoksia ja palveluverkkomuutoksia. Merkittäviä palvelurakenteen muutoksia toteutuu lastensuojelun laitoshoidon eri tasojen asiakkuuksien tarpeenmukaisella määrittelyllä ja varhaisen tuen palveluiden painopisteen vahvistamisella resurssia lisäämällä ja oman palvelutuotannon lisäämisellä lastensuojelun laitoshoidossa. Ikääntyneiden palveluissa lisätään yhteisöllisen asumisen muotoa raskaampaa ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ehkäisten ja paikka tarvetta vähentäen. Terveystenhuollossa avoterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon psykiatria yhdistetään, toimintaa vahvistetaan purkamalla päällekkäisiä toimintoja ja uudistamalla toimintamallia kokonaisvaltaisesti.

Keskeisenä palveluiden yhteisenä tavoitteena on edelleen kasvattaa digitaalisten palveluiden osuutta, vakiinnuttaa ja laajentaa olemassa olevia sähköisen asioinnin kanavia sekä ottaa rohkeasti käyttöön tekoälyn mahdollistamia keinoja asiakas ja potilastyössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön otetaan tekoälyn mahdollistamia keinoja käyttöön kaikissa niissä toiminnoissa, joissa toimintamalli vapauttaa ammattilaisen aikaa muuhun työhön.

Koko toimialan yhteinen ympärivuorokautinen palvelutuotannon tilannekuva pidetään yllä sosiaali- ja terveyspalveluiden 24/7 tilannekeskuksessa. Tällä toiminnalla tuetaan palveluiden jatkuvuutta ja yhteistyötä sekä lisätään resurssien tehokasta käyttöä normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Koko alueella toimiva 24/7 palvelutuotanto toimii näin koordinoidusti, yhteistyössä ja kustannustehokkaasti.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden integraatio, hoito- ja palveluketjutyö, on painopisteenä talousarviokaudella.

Pelastustoimen toimialalla rahoituskehys edellyttää edelleen uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Tuottavuutta parannetaan selkeällä johtamisjärjestelmällä, laadukkaalla johtamisella ja toiminta-alueiden palvelutarpeiden mukaisilla henkilöstöresurssoinneilla. Tarkastellaan henkilöstömitoitusta ja organisaatorakennetta koko pelastuslaitoksen toiminnan osalta. Pelastustoimen varallaoloon kohdistuvia oikeudellisia ja taloudellisia riskejä vähennetään palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä. Jyväskylän toimintavalmiuden puutteiden korjaaminen ja siihen liittyviä kustannuksia aiheuttavat toimenpiteet (toimipiste/henkilöstö/kalusto) toteutetaan suunnitelmallisesti vuoden 2026 aikana. Pelastustoiminnan hälytysvasteiden sekä varallaolojen tarkastelulla saadaan säästöjä. Käyttötalouteen ja talousarvion investointiosaan vaikuttavia kalustohankintoja on karsittu ja suunnitelmallisella ajoittamisella saadaan aikaiseksi konkreettisia kustannuksia vähentäviä vaikutuksia vuodelle 2026.

Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 ja 2027–2030

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytty tai hylätty.

Esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2026–2029 ja 2027–2030 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2026 on nolla euroa. Vuonna 2026 tulorahoituksella ei pystytä kattamaan investointimenoja ja tästä syystä on käynnistetty prosessi hyvinvointialueen lainanottovaltuuden korottamiseksi.

Investointisuunnitelma tulee toimittaa ministeriöille joulukuun loppuun mennessä. Keväällä 2026 valtioneuvosto päättää lainanottovaltuudesta, jolloin hyvinvointialueilla on mahdollisuus täydentää toimittamaansa investointisuunnitelmaa vuoden 2025 tilinpäätöstietojen valmistuttua. Ministeriöt ilmoittavat hyvinvointialueille investointisuunnitelmien hyväksymisistä keväällä 2026. Hyvinvointialueiden on päätettävä talousarvionsa mukaan lukien investoinnit vuoden 2025 loppuun mennessä.

Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet, ostopalvelujen tuotteistuksen ja kauttalaskutuksen perusteet ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet

Hallintosäännön 86 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista talousarvion yhteydessä. Toimialajohtaja päättää toimialallaan hoito- ja hoivapalvelujen, muiden palvelujen, töiden ja tuotteiden suorittehinnat aluevaltuuston hyväksymien yleisten perusteiden pohjalta. Hallintosäännön 22 §:n mukaan viranomainen voi siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Muutoin maksujen perusteista ja euromääristä päättää tarkemmin aluehallitus.

Liitteenä on esitetty hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistukseen, hoito- ja hoivapalvelujen laskutukseen, ostopalvelujen tuotteistukseen, ostopalvelujen kauttalaskutukseen ja muiden palvelujen laskutukseen liittyvät perusteet. Periaatteet ovat pääsääntöisesti vastaavat kuin vuonna 2025.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsiteltiin vaikuttamistoimielimissä lokakuun aikana, ja ne antoivat lausuntonsa esitykseen. Nuorisovaltuusto käsittelee esitystä 29.10.2025, vammaisneuvosto 30.10.2025 ja vanhusneuvosto 31.10.2025. Vaikuttamistoimielinten lausunnot on esitetty liitteenä.

Luottamushenkilöiden info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 8.10.2025. Talousarvioesitystä käsiteltiin aluevaltuuston

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

iltakoulussa 21.10.2025 ja aluevaltuusto käy lähetekeskustelun
talousarvioesityksestä 4.11.2025.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 25.–26.11.2025 ja
aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 26.11.2025. Aluevaltuusto
käsittelee talousarvion kokouksessaan 9.12.2025.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta antaa lausuntonsa
hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026.

Asian kokouks käsittely

Linda Pippuri esitti, että lausuntoluonnoksen kohtaan Yleiset huomiot
lisätään viimeiseksi kohdaksi seuraavaa:

”Lautakunta haluaa korostaa yhteistyön merkitystä kaupunkien, kuntien,
järjestöjen ja yhdistysten välillä. Tavoitteena on edistää aitoa
kumppanuutta ja varmistaa palveluketjujen sujuvuus eri toimijoiden
kesken, mukaan lukien kunnat, järjestöt ja kolmas sektori.”

Linda Pippurin ehdotusta kannattivat Lila Heinonen, Hanna Hautamäki,
Leena Kautto-Koukka, Merja Lahtinen, Markku Kankainen, Jorma Poti,
Petri Räihä ja Ari-Pekka Liukkonen.

Vastuualuejohtaja Tuija Koivisto saapui kokoukseen klo 14:54 ja
johtajaylilääkäri Kati Kinnunen klo 14:55 asian käsittelyn aikana.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päätti yksimielisesti lisätä
lausuntoluonnoksen kohtaan Yleiset huomiot viimeiseksi kohdaksi
seuraavaa:

”Lautakunta haluaa korostaa yhteistyön merkitystä kaupunkien, kuntien,
järjestöjen ja yhdistysten välillä. Tavoitteena on edistää aitoa
kumppanuutta ja varmistaa palveluketjujen sujuvuus eri toimijoiden
kesken, mukaan lukien kunnat, järjestöt ja kolmas sektori.”

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto on pöytäkirjan liitteenä.

Liitteet

- Liite 53 Keski-Suomen hyvinvointialue talousarvio 2026 ja toiminta- ja
taloussuunnitelma 2027-2030 Hyvinvointialuejohtajan esitys
- Liite 54 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2026-
2029
- Liite 55 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2027-
2030

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 43

13.11.2025

- Liite 56 Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet sekä asiakaspalvelujen ostojen kauttalaskutuksen ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet vuodelle 2026
- Liite 57 Hankintasuunnitelma TA26
- Liite 58 Nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026
- Liite 59 Vammaisneuvoston lausunto Keski-Suomen hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026
- Liite 60 Vanhusneuvoston lausunto Keski-Suomen hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026
- Liite 61 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto talousarvioesitykseen vuodelle 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 44
1163/00.01.01.04/2025

Valmistelija

järjestämispäällikkö Jarna Virtanen, p. 040 542 0875
strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 370 0245
vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261
vastuualuejohtaja Tuija Kovisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Aluehallitus päätti 28.6.2025 käynnistää palveluverkkotyön toisen vaiheen.

Hyvinvointialueen palvelutuotanto perustuu monikanavaiseen palveluverkkoon, joka muodostuu digitaalisista, liikkuvista, kotiin vietävistä palveluista sekä palveluista fyysisissä toimipisteissä. Palveluverkkotyön tavoitteina on turvata asukkaiden palvelujen saatavuus ja jatkuvuus, huomioiden taloudelliset reunaehdot ja henkilöstön saatavuus.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää, että hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava "sosiaali- ja terveydenhuolto *sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan* sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava *yhdentavallisesti, yhteensovitetuina palvelukokonaisuuksina* sekä hyvinvointialueen *väestön tarpeet huomioon ottaen* lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä."

Palveluverkkotyön ensimmäinen vaihe

Aluehallitus käynnisti 7.11.2023 (§ 340) sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen. Työn perustana olivat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislinjaukset sekä uudistumis- ja tuottavuusohjelmat.

Tarkastelussa olivat kivijalka-, liikkuvat ja digitaaliset talvelut sekä niiden keskinäinen suhde ja tavoitetila. Aluevaltuusto hyväksyi linjausten mukaisen palveluverkon ja sen periaatteet 11.6.2024 (§ 38).

Ensimmäisessä vaiheessa tarkasteltiin seuraavia talveluja:

- sote-asetnat
- alueellinen osastotoiminta
- ympärivuorokautinen asuminen
- perhekeskustalvelut

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

- ikääntyneiden päivätoiminta

Muiden palvelujen osalta laadittiin tiivistetty kuvaus palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä palveluverkon kehittämisestä.

Ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätöksessä linjattiin, että sote-palveluita tuotetaan eri kokoisissa ja palveluiltaan sekä aukioloajoiltaan eri laajuisissa toimipisteissä. Laajemmissa toimipisteissä (alueelliset sote-keskukset ja seudulliset sote-asemat) moniammatilliset palvelut ovat kattavammat. Sote-palvelupisteillä tuetaan palveluiden saatavuutta pitkien etäisyyksien vuoksi.

Ensimmäisessä vaiheessa korostuivat:

- toiminnan uudistaminen
- toimintavarmuuden parantaminen
- henkilöstön saatavuuden turvaaminen

Ensimmäinen vaihe toimi myös lähtökohtana vuoden 2024 vuokrasopimusneuvotteluille. Valmistelu toteutettiin kaksivaiheisesti laajalla osallistamisella. Mukana oli hyvinvointialueen työntekijöitä, toimielimiä, kuntia, asukkaita, sidosryhmiä ja kumppaneita. Lisäksi tehtiin laaja vaikutusten ennakoarviointi ja hyödynnettiin NHG:n (Nordic Healthcare Group) asiantuntijatukea. Ensimmäisen vaiheen toimeenpanon raportointi on osana toisen vaiheen palveluverkkoesitystä (liite 1).

Toinen vaihe: palveluverkkoesitys 2025

Käynnistäminen

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa valmistellaan palveluverkkosuunnitelma vuosille 2026–2030.

Palveluverkkotyön ensimmäisessä vaiheessa linjattiin, että toinen vaihe aloitettaisiin keväällä 2026, jolloin tehtäisiin "päätöksiä vuodelle 2027 ja tarkennuksia palveluverkkosuunnitelmaan vuoteen 2030 asti."

Hyvinvointialueen heikentynyt taloustilanne on kuitenkin lisännyt painetta aikaistaa toisen vaiheen valmistelua. Myös vuoden 2025 talousarviossa todettiin, että toimenpiteet vuokratyövoiman hallinnassa, tilakustannusten vähentämisessä sekä henkilöstön riittävyyden varmistamisessa voivat edellyttää suunnittelun nopeuttamista. Jotta palveluverkkotyön toisen vaiheen toimeenpano voi alkaa vuoden 2026 alusta, valmistelu on tehtävä vuoden 2026 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Tavoitteet ja periaatteet toisessa vaiheessa

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin kiinteistöjen kuin toiminnankin näkökulmasta.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen ja ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäviä sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia ja näiden kautta luodaan edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa. Aluehallituksen käynnistäessä palveluverkkotyön toista vaihtetta 28.6.2025 se päätti myös periaatteet palveluverkkotyölle ja ne voidaan tiivistää:

1) Taloudellisesti kestävä ja tietoon perustuva palveluverkko

- Kustannus- ja palvelutason sopeuttaminen käytettävissä olevaan rahoitukseen.
- Palveluverkon ja palvelutuotannon uudistaminen.
- Kaikissa palveluissa tunnistetaan kustannustehokkaat ja vaikuttavat tuotantotavat.
- Muutokset toimintaympäristössä, lainsäädännössä tai rahoituksessa voivat vaikuttaa palveluverkon linjauksiin, jolloin niiden vaikutukset tulee arvioida ja tarvittaessa viedä uudelleen päätöksentekoon.
- Palvelutarpeen muutoksiin varaudutaan ennakoivasti.
- Käytettävissä oleva tieto yksikkökustannustannuksista ja laadusta päätöksenteon tukena

2) Uudistuva, monikanavainen toiminta eri aluetasoilla

- Toimintamallien uudistamista jatketaan osana palveluverkon kehittämistä: Palveluverkkotyö pohjautuu toiminnan ja toimintamallien uudistamiseen ja kehittämiseen
- Monikanavaisuus: Palveluja tuotetaan joustavasti fyysisissä toimipisteissä, kotiin vietävinä, liikkuvina sekä digitaalisina palveluina. Liikkuvien palvelujen konseptia täsmennetään.
- Eri aluetasot: Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta arvioidaan alue-, seutu- ja paikallistasolla sekä yksittäisten toimipisteiden mutta myös liikkuvien palvelujen näkökulmasta. Toimipisteet vaihtelevat kooltaan ja palvelutarjonnaltaan.

3) Kansallinen ohjaus

- Valtion antama ohjaus (esimerkiksi muutostukikeskustelu, vuosittaiset hyvinvointialueneuvottelut, valtakunnalliset tavoitteet), esimerkiksi ikääntyneiden palveluiden ja vuodeosastopalveluiden osalta sekä lastensuojelun osalta otetaan huomioon sekä palvelustrategian että palveluverkkotyön valmistelussa.

4) Tilojen turvallisuus ja tehokas käyttö

- Tilojen käyttöä optimoidaan, yhteiskäyttöä lisätään edelleen mahdollisuuksien mukaan ja tarpeettomista tai toimintaan soveltumattomista tiloista luovutaan.
- Tilasuunnittelussa varmistetaan turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat sekä henkilöstölle että asukkaille.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

Osallisuus ja vaikutusten arviointi

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa osallistetaan asianmukaisia tahoja, kuten kuntia ja muita sidosryhmiä sekä henkilöstöä. Lisäksi siinä hyödynnetään ensimmäisen vaiheen palveluverkkotyöstä saatua laajaa palautetta ja materiaalia ja edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuuskatsausta.

Palveluverkkoesityksestä tehdään vaikutusten arviointi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen, alustava vaikutusten arviointi tehtiin virkavalmisteluna ja julkistettiin osana palveluverkkoesitystä. Vaikutusten arviointia tullaan täydentämään lausuntokierroksen palautteella.

Tiivistelmä esitetyistä muutoksista

Palveluverkko työn toisen vaiheen pohjaesitys on julkaistu 8.10.2025. Palveluverkkotyö liittyy kiinteästi Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian valmisteluun sekä talousarvion 2026 valmisteluun. 8.10.2025 julkaistun estyksen keskeiset nostot voi esittää seuraavasti:

1. Keski-Suomen hyvinvointialueella säilytetään alueellisesti kattava palvelujen verkosto. Palvelutarpeen kasvu edellyttää uusia toimintamalleja. Liikkuvia palveluja täydennetään hyvinvointialueen palveluissa. Palvelujen aukioloaikoja tavoitellaan laajennettavan ja asukkaiden vapautta käyttää eri toimipisteitä lisätään jatkossa. Digitaalisia palveluita kehitetään edelleen.
2. Terveysasemapalveluja tarjotaan sosiaali- ja terveyskeskuksissa, sosiaali- ja terveysasemilla ja sosiaali- ja terveyspalvelupisteissä. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa on laajin moniammatillinen palveluvalikoima, laajat aukioloajat sekä kiirevastaanotto, joka palvelee myös iltaisin ja viikonloppuisin. Osaan fyysisistä toimipisteistä tulee muutoksia; yhteiskäyttöisiä tiloja otetaan käyttöön ja liikkuvia toimintamalleja lisätään.
3. Suun terveydenhuollon palveluja kootaan nykyistä suurempiin ja toiminnallisesti vahvempiin yksiköihin.
4. Alueellisessa osastotoiminnassa akuuttihoidon osastopaikkoja lisätään pääsääntöisesti laajan palvelun sosiaali- ja terveyskeskusten yhteyteen, joissa kiirevastaanottotoiminta sekä tukipalvelut kuten kuvantaminen ja laboratoriopalvelut ovat kattavammin, jotta voidaan välttää asiakkaan siirtoa paikasta toiseen. Näin voidaan turvata henkilöstön osaaminen, palvelun laatu ja potilasturvallisuus. Neljästä osastosta luovutaan.
6. Ikääntyneiden palveluita kehitetään kokonaisuutena, jolloin tavoitteena on vahvistaa kevyempiä palveluita ja vähentää raskaiden palveluiden käyttöä. Osasta ikääntyneiden ympärivuorokautisen pienistä asumisen yksiköistä luovutaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

7. Neuvolapalveluissa toimintamallin muutos mahdollistaa paikallisten tilojen joustavamman käytön. Osa neuvolapalveluista toteutetaan sosiaali- ja terveysasemien yhteydessä, joissa on laajemmat aukioloajat ja palvelutarjonta.

8. Perhekeskuksien toimintaa kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa yhteisövaikuttavuuden keinoin.

9. Ikääntyneiden päivätoiminnan kokonaisuudessa kehitetään seniorikeskustoimintaa edelleen yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Aikataulu – päätöksenteko ja lausuntokierros

Hyvinvointialueen strategian, palvelustrategian ja sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkotyön toisen vaiheen viranhaltijaesitys valmisteltiin ja julkiastiin samaan aikaan Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen kanssa, 8.10.2025 ja kokonaisuus on aluevaltuuston päätöksenteossa 9.12.2025.

Projektikokonaisuuden poliittisesta ohjauksesta vastaa aluehallitus. Lausuntoaikana 8.10.2025-5.11.2025 kuultiin hyvinvointialueen eri toimielimiä, asukkaita ja laajasti eri sidosryhmiä. Palautetta analysoidaan parhaillaan ja tulleesta lautakunta saa kokouksessaan katsauksen.

Talous

Palveluverkkoesitys sopeuttaa hyvinvointialueen taloutta 18,6 M€

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta antaa lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta.

Asian kokouks käsittely

Ari-Pekka Liukkonen, Hanna Hautamäki ja Jorma Poti poistuivat esteellinä kokouksesta klo 15:04 (yhteisöjäävi) ennen asian käsittelyä ja päätöksentekoa. Riikka Leinonen saapui kokoukseen klo 15:04.

Keskustelun kuluessa Merja Lahtinen teki lausuntoluonnokseen seuraavan muutosesityksen: "Lausunnon ensimmäinen lause poistetaan ja toinen lause alkaa Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta...Lisäksi kohdassa Yhteenveto: ensimmäinen lause muutetaan: Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta edellyttää palveluverkkoesityksen toimeenpanossa erityistä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 44

13.11.2025

huomiota seuraaviin asioihin." Esitystä kannattivat Lila Heinonen, Leena Kautto-Koukka, Markku Kankainen, Mari Manninen ja Linda Pippuri.

Keskustelun kuluessa Leena Kautto-Koukka teki lausuntoluonnokseen seuraavan muutosesityksen: "Lautakunnan yleisiin painotuksiin kohtaan Elinvoima viimeisen lauseen muuttaminen seuraavasti: "yhteistyön vahvistaminen kuntien ja palveluntuottajien kanssa." Esitystä kannattivat Merja Lahtinen, Markku Kankainen, Mari Mnninen, Lila Heinonen ja Linda Pippuri.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päätti yksimielisesti tehdä lausuntoluonnokseen seuraavat muutokset:

1. Lausunnon ensimmäinen lause poistetaan ja toinen lause alkaa Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta...Lisäksi kohdassa Yhteenveto: ensimmäinen lause muutetaan: Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta edellyttää palveluverkkoesityksen toimeenpanossa erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

2. Lautakunnan yleisiin painotuksiin kohtaan Elinvoima viimeisen lauseen muuttaminen seuraavasti: "yhteistyön vahvistaminen kuntien ja palveluntuottajien kanssa."

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto on pöytäkirjan liitteenä.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 16:10-16:23 päätöksenteon jälkeen.

Liitteet

- Liite 62 Sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkoesitys vaihe 2, 28.10.2025
- Liite 63 Sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkoesitys vaihe 2, tiivistetty, 28.10.2025
- Liite 64 Nuorisovaltuuston lausunto vaiheen 2 palveluverkkoesitykseen
- Liite 65 Vanhusneuvoston lausunto hyvinvointialueen palveluverkkoesitykseen
- Liite 66 Vammaisneuvoston lausunto hyvinvointialueen palveluverkkoesitykseen
- Liite 67 Viitasaaren vammaisneuvoston kannanotto hyvinvointialueen palveluverkkoesitykseen ja strategialuonnokseen, 29.10.2025
- Liite 68 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto palveluverkkoesitykseen, vaihe 2

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 45

13.11.2025

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 45
1163/00.01.01.04/2025

Valmistelija

strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 370 0245
vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261
vastuualuejohtaja Tuija Kovisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 11 § edellyttää hyvinvointialuetta laatimaan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian osana hyvinvointialuestrategiaa.

Palvelustrategia on osa hyvinvointialuestrategiaa ja siinä on huomioitava myös järjestämislain 22 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, jotka koostuvat toimintaa ja toimintaedellytyksiä koskevista tavoitteista. Uudistetut valtakunnalliset tavoitteet ovat tulleet voimaan toukokuussa 2025, jotka koskevat sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa että pelastustoimea.

Palvelustrategialla hyvinvointialue päättää lain mukaan järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet huomioiden hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Palvelustrategian laadintaan osallistamisesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä. Palvelustrategia on lain mukaan julkaistava julkisessa tietoverkossa.

Palvelustrategian valmistelun tausta

Keväällä 2025 valmistuneessa hyvinvointialuestrategian väliarvioinnissa tunnistettiin tarve vahvistaa toiminnan ja talouden yhteyttä sekä selkeyttää tavoitteiden, seurannan ja raportoinnin kokonaisuutta. Väliarviointi ei varsinaisesti kohdistunut strategian toimeenpano-ohjelmaan, mutta sen läheinen yhteys strategiaan toi esiin kehittämistarpeita myös toimeenpano-ohjelman rakenteessa ja seurannassa.

Toimeenpano-ohjelmaa on tarvittu hyvinvointialueen alkutaipaleella välineeksi yhtenäistämiseen ja muutosjohtamiseen. Toimeenpano-ohjelman laajuuden vuoksi sen seuranta on koettu osin vaikeasti hahmotettavaksi, eikä se ole tukenut strategian arviointia toivotulla tavalla. Saadun palautteen perusteella ohjelma ei ole myöskään palvellut riittävän hyvin johtamisen ja päätöksenteon tarpeita.

Heikentynyt taloustilanne vahvistaa tarvetta yksinkertaistaa ohjaavia asiakirjoja, tarkentaa tavoitteita ja sopeuttaa toimintaa käytettävissä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 45

13.11.2025

olevaan rahoitukseen. Näiden syiden perusteella on päädytty uudistamaan strategian toimeenpanoa ja seurantaan laatimalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukainen **palvelustrategia** hyvinvointialuestrategian tueksi.

Nykyiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset korvataan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaisella palvelustrategialla, joka määrittää pitkän aikavälin tavoitteet palvelujen järjestämiselle säilyttäen tiiviin yhteyden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnitelman kokonaisuuteen. Palvelustrategia tukee hyvinvointialuestrategian toimeenpanoa, huomioi valtakunnalliset tavoitteet sekä vahvistaa toiminnan ja talouden kokonaisuudesta.

Valmisteluprosessi

Palvelustrategian laadintaa ovat ohjanneet seuraavat aluehallituksen 24.6.2025 hyväksymät periaatteet:

1. Kokonaisuuden valmistelu: Hyvinvointialuestrategia ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia sekä palveluverkkotyön toinen vaihe ovat toisiaan tukeva kokonaisuus, joita valmistellaan rinnakkain ja kokonaisuutena talousarvion kanssa.
2. Talouden vahva yhteys: Palvelustrategia tukee Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamista sekä auttaa sopeuttamaan toimintaa käytettävissä olevaan rahoitukseen. Talousarvion ja talouden tasapainottamisen sisällöt ovat linjassa palvelustrategian kanssa ja ohjaavat sen toimeenpanoa. Valtiolta tulevan rahoituksen taso huomioidaan palvelustrategian valmistelussa.
3. Yksinkertaistaminen ja konkretisointi: Palvelustrategia tarkentaa hyvinvointialuestrategian käytännön toimeenpanoa konkreettisoin tavoittein ja toimenpitein, joita voidaan myös seurata.
4. Kansallisen ohjauksen huomioiminen osana prosessia.

Osallisuus ja vaikutusten arvointi

Palvelustrategian valmistelun aikana kuullaan käynnistämispäätöksen mukaisesti laajasti henkilöstöä, asukkaita ja sidosryhmiä. Osallistaminen on parhaillaan käynnissä ajalla 8.10.- 5.11.2025.

Henkilöstö voi osallistua palvelustrategian valmisteluun sähköisen tiimitehtävän ja henkilöstökyselyn kautta Henkilöstön kanssa käydään myös vastuualueittain vastuualuejohtajan ja/tai palvelujohtajan johdolla keskustelutilaisuuksia.

Asukkaille on tarkoitus pitää yhteensä kuusi asukastilaisuutta, joista kolme Teams-yhteydellä ja kolme läsnäolotilaisuuksina. Lisäksi asukkaille ja sidosryhmille mahdollistaan valmisteluun osallistuminen sähköisen otakantaa.fi alustan kautta. Asukkailla oli myös mahdollisuus antaa

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 45

13.11.2025

palautetta paperilomakkeilla, joita oli jaossa sote-asetilla.
Asukasosallisuusraadinn ja asiakastytyvöisyyden kehittäjäryhmän kautta
kerätään myös asukkaiden näkemyksiä.

Erityisryhmät kuten maahanmuuttajat, romanit ja lapset tullaan
huomioimaan osallistamisessa. Järjestöt, seurakunnat ja palveluntuottajat
osallistuivat edellisten lisäksi myös foorumeiden kautta.

Vaikuttamistoimielimet ja lautakunnat tulevat antamaan myös omat
lausuntonsa palvelustrategiaan.

Saatujen lausuntojen perusteella arvioidaan myös palvelustrategian
vaikutuksia erityisesti alueen väestöön (ihmisvaikutukset), talouteen
(talousvaikutukset), hyvinvointialueen henkilöstöön (henkilöstövaikutukset)
ja alueen muihin toimijoihin (seutuvaikutukset).

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesitys

Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian tavoitteena on rakentaa
ihmislähtöiset, vaikuttavat ja taloudellisesti kestävät palvelut, jotka
turvaavat keskisuomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden läpi elämänsä.

Palvelustrategia linjaa, miten palvelutuotantoa uudistetaan siten, että
palvelut ovat oikea-aikaisia, saavutettavia ja yhdenvertaisia sekä vastaavat
väestön muuttuvaan palvelutarpeeseen. Palvelustrategia on laadittu
vuosille 2026–2030 ja sitä tullaan arvioimaan vuosittain.

Palvelustrategia perustuu Keski-Suomen hyvinvointialueen nykytilan
kuvaukseen, jossa on hyödynnetty omien tietolähteiden ja kansallisten
tietolähteiden lisäksi THL:n asiantuntija-arviota sekä muita kansallisia
lähteitä. Lisäksi nykytilan ja tulevaisuuden haasteiden ymmärtämiseksi on
hyödynnetty edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä
tulevaisuuskatsausta.

Palvelustrategia konkretisoi hyvinvointialuestrategian tavoitteita sosiaali- ja
terveydenhuollon näkökulmasta. Hyvinvointialuestrategian neljä
päätaoitetta määrittävät hyvinvointialueen strategisen suunnan. Näihin
strategisiin taioitteisiin kytkeytyvät palvelustrategian neljä yhteistä
taoitetta. Palvelustrategian yhteiset taioitteet kiinnittyvät myös
hyvinvointialuestrategian menestystekijöihin (ihmislähtöiset palvelut,
kustannusvaikuttavuus, uudistuminen, asukkaat, kumppanuus ja tieto).
Näin palvelustrategia toimii käytännön välineenä hyvinvointialuestrategian
toimeenpanossa. Se määrittää, miten strategiset taioitteet toteutuvat
sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, rakenteissa ja johtamisessa.

Palvelustrategia rakentuu viiden palvelukokonaisuuden ympärille, joita ovat
lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työikäisten palvelut, ikääntyneiden
palvelut, vammaispaalvelut sekä terveyspaalvelut.

Palvelustrategian ihmislähtöiset taioitteet (lasten, nuorten ja perheiden,
työikäisten, ikääntyneiden, vammaisten ja terveyspaalvelujen osalta) tukevat

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 45

13.11.2025

myös hyvinvointialuestrategian päämäärää *”hyvä arki kaikille”*. Ne kuvaavat konkreettisesti sitä muutosta, jota palveluissa tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden vahvistamiseksi.

Ihmislähtöisten palveluiden lisäksi palvelustrategiaa ohjaa ajatus yhteistyöstä ja kumppanuudesta, hyvinvointialue kehittää palveluja yhdessä kuntien, järjestöjen, yritysten ja asukkaiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa arjen sujuvuutta ja asukkaiden omaa osallisuutta ja vastuuta hyvinvoinnistaan.

Palvelustrategian läpileikkaavana teemana on myös varautuminen ja muutoskyky. Palvelut suunnitellaan joustaviksi ja toimintavarmoina niin, että ne kestävät väestön muutokset, talouden paineet ja mahdolliset häiriötilanteet.

Palvelustrategiaan tällä hetkellä esitettävät tavoitteet ja toimenpiteet ovat esityksen liitteenä. Osallisuuskierroksen edetessä tavoitteet ja toimenpiteet sekä näiden indikaattorit tulevat täsmentymään.

Palvelustrategia ja hyte-ohjelma muodostavat kokonaisuuden

Palvelustrategia muodostaa yhdessä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman (Hyte-ohjelma) kanssa toisiaan täydentävän kokonaisuuden, joka tukee hyvinvointialueen strategista johtamista. Palvelustrategia ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta sekä linjaa, miten palvelut järjestetään ja johdetaan. Sen painopiste on palvelujen ihmislähtöisten palvelujen tuottamisessa, rakenteissa ja niiden keventämisessä, resursseissa ja vaikuttavuudessa.

Hyte-ohjelma puolestaan keskittyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäisevään työhön yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Se tukee alueen yhteistä johtamista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Kokonaisuutta vahvistaa alueella tehtävä strateginen yhteistyö, joka kokoaa yhteen kumppanuuksia. Tällä tarkoitetaan suunnitelmallista yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Palvelustrategiasta on liitteenä kaksi versiota. Toisessa kaksi versiota, joista toisessa kokonaisuutta taustoitetaan laajemmin (Liite 1) ja toinen, jossa esitetään vain palvelukokonaisuuksittain palvelustrategiaan liitetyt tavoitteet ja toimenpiteet (Liite 2).

Toimivalta

Hallintosääntö § 28

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 45

13.11.2025

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta antaa lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 69 Palvelustrategiaesitys, tiivistetty
- Liite 70 Palvelustrategiaesitys, laaja
- Liite 71 Nuorisovaltuuston lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesityksestä
- Liite 72 Vanhusneuvoston lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesityksestä
- Liite 73 Vammaisneuvoston lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesityksestä
- Liite 74 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto palvelustrategiaesityksestä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 46

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 46
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Saara Paananen p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueelle on syntynyt kumulatiivista alijäämää 255 miljoonaa euroa vuosilta 2023–2024. Vuoden 2025 osalta alijäämä tulee kasvamaan arviolta 74 M€. Alijäämän kattamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista ja uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Osa toimenpiteistä on palveluiden järjestämisestä koskevia ja osa operatiivisesti toteutettavia toiminnan muutoksia. Keski-Suomen hyvinvointialue on arviointimenettelyssä, jossa on todettu, että Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden palveluissa on koko maata selkeästi raskaampi palvelurakenne, johon tulee kohdistaa toimenpiteitä. Toimenpiteenä on käynnissä palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen toteutus ja esityksessä on palveluverkkotyön toinen vaihe. Palveluverkkotyössä esitetyjä muutoksia tulee määrätietoisesti viedä eteenpäin palvelurakenteen keventämisen toteuttamiseksi.

Asiakkaat ohjautuvat asumispalveluihin ikääntyneiden asiakasohjauksen kautta. Keski-Suomen hyvinvointialueen ikäihmisten ja vammaisten palveluiden tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Tarpeen mukaan järjestetään asumispalveluita pitkäaikaisena perhehoitona, yhteisöllisenä asumisena ja ympärivuorokautisena palveluasumisena. Palveluja tuotetaan omana toimintana, ostopalveluina sekä palvelusetelillä. Lähtökohtana on, että asiakkaan kotona asuminen ja palvelut järjestetään kotona tai kodinomaisessa ympäristössä asumispalveluyksiköissä tai perhehoidossa.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen sekä toimintakykyä ylläpitävä toiminta tukevat asiakkaan kotona asumista ja omaishoitajan jaksamista. Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennakkoiva, ennaltaehkäisevä ja toimintakykyä ylläpitävä aktiivinen toiminta sekä yhteistyö, joiden avulla ehkäistään lisäpalvelutarpeen syntymistä.

Lainsäädäntö

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 46

13.11.2025

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Vanhuspalvelulaki (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023), Perhehoitolaki (263/2015), Laki hyvinvointialueesta (611/2021), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Yhteys strategiaan

Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden määrä kasvaa lähivuosina. Eri alueilla väestöennusteet sekä palvelurakenne vaihtelevat merkittävästi, mutta kokonaisuutena ikääntyneiden palvelutarve tulee kasvamaan. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen piirissä oli vuonna 2024 keski-suomalaisia 75 vuotta täyttäneitä 7,1 %. Tämän lisäksi pitkäaikaisessa laitospalvelussa oli 0,1 % yli 75 vuotiaista. Strategiseksi tavoitteeksi on asetettu, että 75 vuotta täyttäneistä asukkaista 1 % asuu yhteisöllisessä asumisessa vuonna 2026 ja 6,5 % asuu ympärivuorokautisen asumisen piirissä. Tämä merkitsee noin 80 yhteisöllisen asumispaikan lisäämistä vuoden 2026 aikana ja noin 170 ympärivuorokautisen palveluasumispaikan vähennystä vuoden 2024 tilanteeseen verrattuna. Tavoitteena on nostaa vähitellen yhteisöllisen asumisen kattavuus 2 %:iin 75 vuotta täyttäneistä. Keski-Suomen hyvinvointialueella on vielä alueellisia eroja ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuudessa ja palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen toimeenpanoa on tehty määrätietoisesti vuosien 2024-2025 aikana. Tämän lisäksi on vähennetty sosiaalihuoltolain mukaista laitospalvelua ja siellä olevat asukkaat on siirretty ympärivuorokautiseen palveluasumiseen.

Kevyempien asumispalveluratkaisujen lisääminen ja niiden ensisijaisuus ovat hyvinvointialueen strategisen linjauksen mukaisia. Yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteissa RAI-arvojen ylärajat ovat poistettu, jotta asukkaat pääsevät yhteisöllisen asumisen yksiköihin riittävän ajoissa ja voivat asua yhteisöllisessä asumisessa aiempaa pidempään. Sen myötä voidaan vaikuttaa vähentävästi ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeeseen. Asiakkaiden toimintakyvyn muuttuessa, arvioidaan asiakkaiden palvelutarvetta tarvittaessa uudelleen ja palvelu myönnetään asiakkaan sen hetkisen toimintakyvyn perusteella. Palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakkaan palvelu voi muuttua myös kevyempään suuntaan. Oikea-aikainen palveluiden myöntäminen vähentää merkittävästi hyvinvointialueelle syntyviä kustannuksia ja lisää asiakkaiden tyytyväisyyden kokemusta palveluihin.

Nykytilankuvaus

Ikääntyneiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on yhteensä 2601 asiakasta. Omana toimintana ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään 1480 asiakkaalle, ostopalveluissa on 996 asiakasta ja palvelusetelillä palvelu on järjestetty 123 asiakkaalle. Ympäri vuorokautista palveluasumista järjestetään jatkossa hyvinvointialueen laajuisena palveluna joko omana toimintana tai yksityisen palvelutarjonnan kautta. Tilapäisen asumisen ja lyhytaikaishoidon paikkoja omana toimintana on

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 46

13.11.2025

noin 210. Hyvinvointialueella laitospalvelua on vähennetty vuoden 2024 aikana 80 paikkaa. Tällä hetkellä sitä tuotetaan omana toimintana 24 asiakkaalle. Suunnitelmana on, että laitospalvelu lopetetaan kokonaan kesään 2026 mennessä.

Yhteisöllisen asumisen paikkoja on ollut käytössä noin 270. Omana toimintana järjestettyjä yhteisöllisen asumisen paikkoja on noin 240, ostopalveluna noin 28 paikkaa. Yhteisöllisen asumisen joitakin paikkoja on vapaana erityisesti pohjoisen Keski-Suomen alueella.

Vaikutusten arviointi

Yhtenäiset palveluiden myöntämisen perusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden palveluihin ohjautumiseen, palveluiden oikea-aikaisuuteen, palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen sekä hyvinvointialueelle aiheutuviin kustannuksiin. Oikea-aikaisella palveluiden myöntämisellä vaikutetaan hyvinvointialueen palvelurakenteeseen, joka on yksi strategisista tavoitteista.

Esitetyissä ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteissa on selkeytetty RAI-arvioinnin kokonaisuutta. RAI-arvioinnin raja-arvoja ei myöntämisperusteissa ole tiukennettu, mutta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen vaaditaan useamman toimintakyvyn osa-alueen heikentyminen kuin aiemmin. RAI-mittarit vahvistavat asumispalvelun myöntämisen yhdenvertaisuutta ja päätösten perustumista luotettavaan arviointityökaluun.

Myöntämisperusteissa on myös selkeyden vuoksi poistettu palvelukuvauksia, jotka eivät vaikuta palvelun myöntämiseen.

Myöntämisperusteiden muutoksella tavoitellaan noin 0,6 % vähennystä ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyys suhteessa 75 vuotta täyttäneeseen väestöön ja 0,4 % kasvua yhteisölliseen asumiseen. Kotiin vietävien palveluiden ja yhteisöllisen asumisen tulee vastata asiakkaiden palvelutarpeisiin nykyistä pidempään. Muutoksella tavoitellaan noin 8,5 M€:n säästöä. Ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen mahdollistaa taloudellisen perustan yhteisöllisen asumisen kasvuun.

Käsittely muissa toimielimissä

Vanhusneuvosto käsitteli myöntämisen perusteet kokouksessaan 31.10.2025 § 50. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Valmistelijan yhteenveto

Ehdotetaan, että esitys hyväksytään yllä kuvattujen perustelujen mukaisesti.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 46

13.11.2025

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokoukäsittely

Ari-Pekka Luikkonen poistui kokouksesta klo 16:29 ja Riikka Leinonen saapui kokoukseen klo 16:29.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 75 02 Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Liite 76 02 Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 47

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: kotihoito myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 47
1657/05.00.00/2025

Valmistelija vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Riikka Lamminen p. 040 569 5761

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueelle on syntynyt kumulatiivista alijäämää 255 miljoonaa euroa vuosilta 2023–2024. Vuoden 2025 osalta alijäämä tulee kasvamaan arviolta 74 M€. Alijäämän kattamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista ja uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Osa toimenpiteistä on palveluiden järjestämistä koskevia ja osa operatiivisesti toteutettavia toiminnan muutoksia. Keski-Suomen hyvinvointialue on arviointimenettelyssä, jossa on todettu, että Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden palveluissa on koko maata selkeästi raskaampi palvelurakenne, johon tulee kohdistaa toimenpiteitä. Toimenpiteenä on käynnissä palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen toteutus ja esityksessä on palveluverkkotyön toinen vaihe. Palveluverkkotyössä esitettyjä muutoksia tulee määrätietoisesti viedä eteenpäin palvelurakenteen keventämisen toteuttamiseksi.

Keski-Suomen hyvinvointialueen tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää kotihoitoa ja tukipalveluita omana toimintana, palvelusetelillä ja ostopalveluina.

Myöntämisperusteissa määritellään perusteet julkisin varoin myönnettäville palveluille. Asiakkaat ohjautuvat palveluihin ikääntyneiden asiakasohjauksen kautta. Asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa käytetään RAI-arviointimenetelmää. Asiakas ja tarvittaessa asiakkaan läheinen osallistuu palvelutarpeen arviointiin ja palveluidensa suunnitteluun, jolla vahvistetaan asiakkaan osallisuutta ja itsenäistä suoriutumista. Palvelut myönnetään asiakkaan kokonaisarviointiin perustuen yhtenäisillä myöntämisperusteilla. Jokaiselle asiakkaalle nimetään omatyöntekijä, joka myöntää asiakkaalle palvelut sekä huolehtii asiakassuunnitelman laadinnasta ja toteutumisesta.

Yhteys strategiaan

Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden määrä kasvaa lähivuosina. Eri alueilla väestöennusteet sekä palvelurakenne vaihtelevat

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 47

13.11.2025

merkittävästi, mutta kokonaisuutena ikääntyneiden palvelutarve tulee kasvamaan. Yhdenmukaisilla kotihoidon myöntämisperusteilla vahvistetaan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja palveluiden saatavuutta eri alueilla hyvinvointialueen strategian mukaisesti. RAI-pohjainen arviointivälineistö tukee palveluiden oikea-aikaisuutta ja yhdenmukaista palvelutarpeen arviointia. Palveluiden myöntämisperusteissa ohjataan palveluiden kustannusvaikuttavaa käyttöä.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023), Laki hyvinvointialueesta (611/2021).

Nykytilankuvaus

Kotihoito järjestetään hyvinvointialueella omana palvelutuotantona, kumppanuusmallilla ja palvelusetelillä. Keski-Suomen hyvinvointialueen kotihoidon kokonaisasiakasmäärä ei ole merkittävästi kasvanut. Vuonna 2022 kotihoidon asiakkaita on ollut 6285 henkilöä ja vuonna 2024 säännöllisessä kotihoidossa on ollut 6288 henkilöä. Kuitenkin 75-vuotta täyttäneen väestön määrässä kotihoidon kattavuus (14,6%) on koko maan tasoa korkeampi (13,1%). Kotihoidon käyntejä tehdään vuosittain yli 2 000 000. Kuukausitasolla säännöllisen hyvinvointialueen kotihoidossa on 3281 asiakasta, palvelusetelillä 106 asiakasta ja kumppanuusalueilla 395 asiakasta (syyskuun tiedot). Kotihoidon asiakkaista lääkeautomaattia käyttää 891 asiakasta ja etähoivan piirissä on 490 asiakasta.

Vaikutusten arviointi

Myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden ohjautumiseen palveluihin, palveluiden oikea-aikaisuuteen ja palveluista aiheutuviin kustannuksiin. Myöntämisperusteita on päivitetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aikana vuosittain. Lisäksi myöntämisperusteet päivitettiin 1.7.2025. Päivityksissä on huomioitu omavalvonnan ja aluehallintoviraston antama ohjaus. Esityksessä olevat myöntämisperusteiden muutokset ovat käyneet omavalvonnassa luonnos-vaiheessa ja omavalvonnan kommentit on huomioitu valmistelutyössä. Kotihoidon osalta myöntämisperusteisiin ei esitetä merkittäviä muutoksia. Tekstiosuuksia on tiivistetty entisestään ja poistettu palvelukuvaukseen tai toiminnan kuvaamiseen liittyvät tekstiosuudet.

Kotihoidon myöntämistä ohjaavista RAI-mittareista on poistettu poikkeustapauksien kohdalta Maple 1-2 maininta. Lisäksi erityisharkinnan erilliset kohdat taloudellisesta tarveharkinnasta ja siitä ettei asiakkaan palvelutarpeeseen vastaamiseksi ole löydettävissä muita ratkaisuja. Tämä vaikuttaa siten, että kotihoidon myöntäminen kohtalaisen avun tarpeen asiakkaille vahvistuu ja painopiste kotihoidon myöntämisessä siirtyy siihen, kun asiakkaan avuntarve on vähintään kohtalaista. Lievän ja vähäisen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 47

13.11.2025

palvelutarpeen asiakkaiden ohjausta muiden palveluiden ja tukikeinojen piiriin tehostetaan sen sijaan, että kotihoidolla vastattaisiin palvelujärjestelmän vajeisiin. Lisäksi lisätty apuvälineiden hyödyntämisen tarkastelu ennen kotihoidon aloittamista. Tämä tukee asiakkaan kuntoutumista ja itsenäistä selviytymistä. 1.7.2025 ja 1.1.2026 tehtävillä myöntämisperusteiden muutoksilla tavoitellaan 75-vuotta täyttäneen väestön kotihoidon kattavuuden alentumista yhteensä yhdellä prosenttiyksiköllä, jolloin oltaisiin lähempänä koko maan kattavuutta. Tämä vähentää kustannusten kasvupainetta ja ikääntyneen väestön kasvusta huolimatta. Talousvaikutusten on arvioitu olevan 1,5 miljoonaa euroa, joka syntyy henkilöstövaikutuksista vähentäen henkilötyövuosia 40:llä.

Kotihoidon sisältö -kappaletta on muutettu myöntämisen näkökulmaan ja kirjattu mihin tehtäviin kotihoitoa myönnetään. Poistettu kotihoidon sisällön ja toimintatapojen kuvausta. Tämä selkiyttää mihin tehtäviin kotihoitoa myönnetään ja ohjaa kotihoidon resursseja yhdenvertaisesti. Kyseessä on sanamuotojen täsmennys ja sitä kautta yhdenmukaisen tulkinnan varmistaminen. Käytännön tasolla kotihoidon myöntäminen on toteutunut jo näihin palveluihin, joten muutoksella ei ole asiakas- tai talousvaikutuksia.

Käsittely muissa toimielimissä

Vanhusneuvosto käsitteli myöntämisen perusteen kokouksessaan 31.10.2025 § 50. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosäännön § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut kotihoidon myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 77 03 Kotihoidon myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 78 03 Kotihoidon myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 48

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
tukipalveluiden, liikkumista tukevan palvelun ja muiden sosiaalipalveluiden myöntämisen
perusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 48
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Riikka Lamminen p. 040 569 5761

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueelle on syntynyt kumulatiivista alijäämää 255 miljoonaa euroa vuosilta 2023–2024. Vuoden 2025 osalta alijäämä tulee kasvamaan arviolta 74 M€. Alijäämän kattamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista ja uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Osa toimenpiteistä on palveluiden järjestämistä koskevia ja osa operatiivisesti toteutettavia toiminnan muutoksia. Keski-Suomen hyvinvointialue on arviointimenettelyssä, jossa on todettu, että Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden palveluissa on koko maata selkeästi raskaampi palvelurakenne, johon tulee kohdistaa toimenpiteitä. Toimenpiteenä on käynnissä palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen toteutus ja esityksessä on palveluverkkotyön toinen vaihe. Palveluverkkotyössä esitetyjä muutoksia tulee määrätietoisesti viedä eteenpäin palvelurakenteen keventämisen toteuttamiseksi.

Keski-Suomen hyvinvointialueen tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää tukipalveluita omana toimintana, palvelusetelillä ja ostopalveluina.

Myöntämisen perusteisiin sisältyvät sosiaalihuoltolain 19§ mukaiset tukipalvelut, 23§ liikkumista tukeva palvelu sekä muut sosiaalipalvelut. Myöntämisperusteissa määritellään perusteet julkisin varoin myönnettäville palveluille. Asiakkaat ohjautuvat palveluihin ikääntyneiden asiakasohjauksen kautta. Asiakas ja tarvittaessa asiakkaan läheinen osallistuu palvelutarpeen arviointiin ja palveluidensa suunnitteluun, jolla vahvistetaan asiakkaan osallisuutta ja itsenäistä suoriutumista. Palvelut myönnetään asiakkaan kokonaisarviointiin perustuen yhtenäisillä myöntämisperusteilla. Jokaiselle asiakkaalle nimetään omatyöntekijä, joka myöntää asiakkaalle palvelut sekä huolehtii asiakassuunnitelman laadinnasta ja toteutumisesta.

Yhteys strategiaan

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 48

13.11.2025

Yhdenmukaisilla myöntämisperusteilla vahvistetaan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja palveluiden saatavuutta eri alueilla hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Palveluiden myöntämisperusteissa ohjataan palveluiden kustannusvaikuttavaa käyttöä ja edistetään asukkaiden hyvinvointia.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023), Laki hyvinvointialueesta (611/2021).

Nykytilankuvaus

Sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluita, liikkumista tukevia palveluita ja muita sosiaalipalveluita järjestetään hyvinvointialueella omana palvelutuotantona, ostopalveluina ja palvelusetelillä. Päivätoimintaa lukuun ottamatta palvelut järjestetään asiakkaan kotiin. Turvapalvelun asiakkaita on 4056. Ikääntyneiden osallisuutta ja toimintakykyä ylläpitävän päivätoiminnan piirissä asiakkaita on ollut tänä vuonna tammi-syyskuun aikana omassa toiminnassa 1208 asiakasta, ostopalveluissa 28 asiakasta (Kinnula ja aistivammaisten päivätoiminta). Sosiaalihuoltolain mukaisissa liikkumista tukevissa palveluissa on 80-95 asiakasta kuukausittain. Tukipalveluiden palvelusetelissä kuukausittainen asiakasmäärä on vaihdellut 28 asiakkaasta 73 asiakkaaseen.

Vaikutusten arviointi

Myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden ohjautumiseen palveluihin, palveluiden oikea-aikaisuuteen ja palveluista aiheutuviin kustannuksiin. Myöntämisperusteita on päivitetty vuosittain. Lisäksi myöntämisperusteet päivitettiin 1.7.2025. Päivityksissä on huomioitu omavalvonnan ja aluehallintoviraston antama ohjaus. Esityksessä olevat myöntämisperusteiden muutokset ovat käyneet omavalvonnassa luonnos-vaiheessa ja omavalvonnan kommentit on huomioitu valmistelutyössä. Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden, liikkumista tukevien palveluiden ja muiden sosiaalipalveluiden osalta myöntämisperusteisiin ei esitetä merkittäviä muutoksia. Tekstiosuuksia on tiivistetty entisestään ja poistettu palvelukuvaukseen tai toiminnan kuvaamiseen liittyvät tekstiosuudet. Lisäksi myöntämisperusteiden nimi, rakenne ja jäsenitys on muutettu sosiaalihuoltolain mukaiseksi.

Asiointipalvelusta on poistettu kauppapalvelu järjestämistapana ja lisäksi asiointipalvelu kohdennetaan kotihoidon asiakkaille. Asiointipalvelun järjestäminen kauppapalveluna ei ole lakisääteistä, eikä siinä ole ollut asiakkaita sillä asiakkaiden palvelutarpeeseen on pystytty vastamaan muilla keinoilla. Asiointipalvelu kohdennetaan suuremman palvelutarpeen asiakkaille. Myös asiointipalvelun kysyntä on ollut vähäistä, joten näillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 48

13.11.2025

muutoksilla ei ole asiakas- tai talousvaikutuksia. Hygieniapalvelun myöntämistä on tarkennettu siten että se edellyttää toimintakyvyn alentumista niin, ettei itsenäinen peseytyminen onnistu ja asiakas tarvitsee peseytymisen toteuttamiseen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön avun. Toimintakyvyn lisäksi tulee hygieniapalvelun myöntämiseen täytyä asuntoon liittyvät kriteerit, joiden vuoksi peseytyminen kotona ei ole mahdollista. Ei asiakas- tai talousvaikutuksia, koska näin on jo toimittu. Muutokset tarkentavat myöntämistä.

Turvapalvelu myönnetään jatkossa ensisijaisesti kotihoidon, vammaispalveluiden tai omaishoidon tuen asiakkaille. Turvapalvelu kohdennetaan ensisijaisesti suuremman palvelutarpeen asiakkaille ja tällä hillitään kustannusten nousua vaikka ikääntyneen väestön määrä kasvaa vuosittain. Lisäksi kirjattu tarkemmin turvapalvelun lisälaitteiden myöntämisperusteet. Ei asiakas- tai talousvaikutuksia, koska näin on jo toimittu. Muutokset tarkentavat myöntämistä.

Käsittely muissa toimielimissä

Myöntämisen perusteet käsiteltiin vammaisneuvostossa 30.10.2025 § 62 ja vanhusneuvostossa 31.10.2025 § 50. Kokouksissa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut tukipalveluiden, liikkumista tukevan palvelun ja muiden sosiaalipalveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 79 04 Tukipalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 80 04 Tukipalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 49

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
perhehoidon myöntämisperusteet ja toimintaohje – lastensuojelun perhehoito 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 49
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

palvelupäällikkö Piritta Huttunen p. 050 552 4883
palvelujohtaja Maria Aalto p. 0504135912

Selostus asiasta

Yleistä

Perhehoidon toimintaohjetta on laadittu työprosessissa Keski-Suomessa jo usean vuoden ajan yhteistyössä perhehoitajien kanssa. Perhehoidon palkkioista on säädetty laissa ja Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi kokouksessa 17.12.2024 § 319 Keski-Suomen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon toimintaohjeen, tuki ja kustannusten korvaukset sekä niiden myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen. Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden, kulu- ja käynnistämiskorvausten tarkistus tehdään vuosittain lakisääteisten indeksikorotusten mukaisesti (Perhehoitolaki 263/2015 16§ ja 19§).

Perhehoitajilta tullutta palautetta toimintaohjeesta on kerätty, ja toimintaohjeen vuodelle 2026 valmisteilla olevaa päivitystä koskeva keskustelutilaisuus on järjestetty perhehoitajien kanssa 2.9.2025. Tämän jälkeen perhehoitajilla oli vielä mahdollisuus kommentoida päivitettävää toimintaohjetta sähköpostitse. Yhteisen valmistelutyön pohjalta on tarkastettu Keski-Suomen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon toimintaohjetta, jossa kuvataan sekä perhehoidon järjestäminen että palkkiot ja niiden myöntämisperusteet (toimintaohjeen liitteet 1 ja 2).

Lastensuojelun perhehoidon palkkioihin esitetään seuraavia tarkennuksia: kilometrikorvausten myöntämisen perusteita tarkennetaan siten, että 10 kilometrin omavastuuosuus on käytössä vain, mikäli kyseessä ei ole sosiaalityöntekijän määrittämä tarve, kuten lapsen ja biologisen vanhemman välisiin tapaamisiin kuljettaminen tai erityisiin harrastuksiin vieminen. Ohjeeseen lisätään tarkennus, että yksityisen sijoituksen hyväksymisestä ei synny jälkihuolto-oikeutta. Lapsen asumiseen liittyviä vaatimuksia tarkennetaan siltä osin, että kouluikäisillä lapsilla tulee olla ikkunallinen oma huone. Lisäksi ohjeeseen on tarkennettu toimeksiantosopimuksen allekirjoitusoikeus Koivikon johtavalle sosiaalityöntekijälle lyhytaikaisessa perhehoidossa. Lisäksi on tarkennettu, että sosiaalityöntekijä allekirjoittaa lapsen etuuksiin liittyvät hakemukset ja tarkennettu kuvausta siitä, missä tilanteessa lomakorvaus (711 €) on mahdollista maksaa.

Lastensuojelun perhehoidon tuki ja kustannusten korvaukset sekä niiden myöntämisen perusteet –liitteeseen esitetään tarkennuksia kilometrikorvausten omavastuuosuuteen siten, että 10 kilometrin omavastuuosuus on käytössä vain, mikäli kyseessä ei ole

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 49

13.11.2025

sosiaalityötekijän määrittämä tarve (esim. erityisharrastukseen tai vanhemman tapaamisiin kuljettamiset). Liitteeseen on lisätty määrittely, että tietokoneen hankintaan voidaan myöntää 400 euroa. Lisäksi liitteeseen on tehty teknisiä muutoksia mm. sähköisestä allekirjoituksesta, käynnistämiskorvauksen harkinnanvaraisuudesta ja jälkihuollossa olevan nuoren vastuusta omasta taloudestaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa perhehoidon palkkioita, kulukorvauksia ja käynnistämiskorvauksia koskevat indeksikorotukset vuosittain loppuvuodesta (marras-joulukuussa). Palkkiot ja kulukorvaukset on eritelty Perhehoidon toimintaohjeen liitteeseen numero 2. Lastensuojelun perhehoidon toimintaohjeen osalta esitetään, että toimintaohje hyväksytään liitteineen (liitteet 1 ja 2) siten, että liitteeseen numero 2 päivitetään vuoden 2026 indeksikorotukset sitten, kun ne tulevat STM:stä tiedoksi.

Yhteys strategiaan

Lastensuojelun perhehoidon vahvistaminen on hyvinvointialueen strateginen tavoite. Tavoitteena on nostaa perhehoidon osuus yli 60 prosenttiin huostassa olevien lasten osalta. Toimintaohjeeseen tehtävät tarkennukset tukevat strategiseen tavoitteeseen pääsyä vahvistamalla perhehoitajien toimintaedellytyksiä.

Lainsäädäntö

Lastensuojelun perhehoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun huolenpidon järjestämistä tehtävään hyväksytyssä perheessä (Perhehoitolaki 263/2015 3 §). Lasten ja nuorten perhehoitajista käytetään nimitystä sijaisvanhemmat. Perhehoito on lastensuojelulaissa määriteltynä ensisijaiseksi sijaishuollon muodoksi laitossijoitukseen nähden.

Vaikutusten arviointi

Keski-Suomen hyvinvointialueella on 282 lasta pitkäaikaisessa perhehoidossa. Lisäksi lyhytaikaisessa perhehoidossa on ollut 44 lasta vuoden 2025 aikana. Huostaanotettuja lapsia Keski-Suomen hyvinvointialueella on yhteensä 537.

Esitetyillä muutoksilla ei ole talousvaikutuksia.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut lastensuojelun perhehoidon toimintaohjeet ja myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 49

13.11.2025

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 81 05 Lastensuojelun perhehoidon toimintaohje 1.1.2026 alkaen

Liite 82 05 Lastensuojelun perhehoidon toimintaohje 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 50

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 50
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
palvelupäällikkö Laura Vanttinen p. 050 347 1022
palvelupäällikkö Satu Kokkonen p. 0400 742 383
johtava sosiaalityöntekijä Minna Marjakangas p. 040 542 4926

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden tavoitteena on, että hyvinvointialueen asukkaat saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.

Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien asiakkaiden kykyä elää itsenäisesti ensisijaisesti kotona oikea-aikaisilla, toimintakykyä ja hyvinvointia tukevilla sekä riittävillä palveluilla. Tarpeen mukaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujille järjestetään asumispalvelua ja siihen sisältyvää tukea. Asumispalveluita ovat tuettu asuminen asiakkaan kotiin, yhteisöllinen asuminen sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen. Palveluja tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana sekä ostopalveluina. Ensisijaisesti asiakkaan tuki järjestetään kotiin ja tarpeen mukaisesti kodinomaiseen ympäristöön asumispalveluysikössä. Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot sekä lyhytaikaisjaksot tukevat asiakkaan hyvinvoinnin ylläpitämistä ja kuntoutumista.

Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennaltaehkäisevä toiminta, kuntouttava työote sekä yhteistyö ja näiden varmistaminen panostamalla yksilölliseen asiakas- ja palveluohjaukseen. Palvelut tukevat hyvinvointialueella asuvien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, turvallisuutta, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta sekä ehkäisevät lisäpalveluntarpeen syntymistä. Palvelutarpeen arvioinnissa keskeistä on asiakkaan kokonaisvaltainen tilanteen arviointi.

Tuetun asumisen palvelun myöntämisen perusteisiin tehty muutos hyväksyttiin aluehallituksessa (27.5.2025 § 166), jolloin tuetun asumisen palvelun aikarajaus poistui. Tuettua asumista järjestetään asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. Palvelun myöntämisen perusteisiin ei ole tehty muutoksia vuodelle 2026.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille palvelutarpeenarvioinnin perusteella. Palvelun tavoitteena on tukea asiakasta kuntoutumisen prosessissa kohti kevyempää asumisen tuen palvelua tai itsenäistä asumista.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 50

13.11.2025

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki 21§

Nykytilankuvaus

Ostettujen asumispalveluiden TA/M 2025 kokonaismenot ovat 26,3 miljoonaa euroa ja hyvinvointialueen oman tuotannon kokonaismenot ovat 4,1 miljoonaa euroa. Ostoasumispalveluiden asiakasmäärä syyskuussa 2025 oli 630. Hyvinvointialueen oman tuotannon asumispalveluissa oli 429 asiakasta.

Vaikutusten arviointi

Oikea-aikaisella palvelulla painottaen kotiin vietävää tuettua asumista voidaan asiakaslähtöisesti vähentää raskaampien palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua. Myönnetyt palvelut perustuvat aina asiakaskohtaiseen palvelutarpeen arviointiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 83 06 Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin tarjottavien ja asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 84 06 Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin tarjottavien ja asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 51

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
perhehoidon toimintaohje – vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 51
1657/05.00.00/2025

Valmistelija vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Saara Paananen p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Sen tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen ja tarpeenmukaiseen hoitoon sekä läheisiin ihmissuhteisiin perheenjäsenenä.

Perhehoidolla edistetään perhehoidossa olevan henkilön hyvinvointia, toimintakykyä, perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. Perhehoitoon sijoittamisen lähtökohtana ovat asiakkaan elämäntilanne, aikaisemmat elämäntilanteet sekä hoivan ja huolenpidon tarve.

Yhteys strategiaan

Perhehoitopaikkojen käyttö antaa asiakkaille mahdollisuuden asua kodinomaisessa ympäristössä, joka tukee myös heidän kokonaisvaltaista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Perhehoidolla voidaan vaikuttaa omaishoitajien jaksamiseen, tukea kotona asumista ja vastata eri asiakasryhmien palvelutarpeisiin.

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on vaikuttaa ikäihmisten palvelurakenteeseen sitä keventäen. Perhehoidon lisääminen ja uusien perhehoitajien kouluttaminen vaikuttaa merkittävästi raskaampien asumispalveluiden käyttöön sekä ikäihmisten että vammaispalveluiden osalta. Perhehoidolla vaikutetaan hyvinvointialueen palvelurakenteeseen keventäen sitä ja sitä kautta sillä on suuri vaikutus myös palveluista aiheutuviin kustannuksiin niitä vähentäen.

Lainsäädäntö

Perhehoito on hyvinvointialueen järjestämää palvelua, josta säädetään perhehoitolaissa (Perhehoitolaki 263/2015).

Perhehoito voi olla lyhytaikaista tai pitkäaikaista perustuen yksilölliseen palvelutarpeeseen ja elämäntilanteeseen sekä asiakkaalle laadittuun asiakas- tai omaishoitosuunnitelmaan. Perhehoito on perhehoitolain mukaista toimeksiantosopimukseen perustuvaa perhehoitoa.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 51

13.11.2025

Toimeksiantosopimuksessa määritellään yksilöllisesti perhehoidon muoto ja sen kesto.

Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden, kulu- ja käynnistämiskorvausten tarkistus tehdään vuosittain lakisääteisen indeksikorotuksen mukaisesti (Perhehoitolaki 263/2015 19 §).

Nykytilankuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueella vammaisten ja ikäihmisten perhekoteja on 55, perhehoitajia Keski-Suomen alueella toimii yhteensä 103. Kotiin vietävää perhehoitoa toteuttaa 20 perhehoitajaa. Perhehoidossa on asiakkaita 291, joista pitkäaikaista perhehoitoa käyttäviä 48. Ikäihmisten ja vammaisten perhehoidon arvioidut nettokustannukset vuonna 2025 ovat noin 3,1 M€. Vuoden 2026 talousarvioon perhehoidon kokonaisuuteen kohdistuu säästöpainetta 400 000 €.

Vaikutusten arviointi

Perhehoidon toimintaohjeessa on selkeytetty asiakirjan rakennetta sekä tarkennettu koko toimintaohjeeseen lain mukaiset määritelmät. Tämän tarkoituksena on selkeyttää asiakirjaa. Toimintaohjeessa esitetään, että osapäiväisessä perhehoidossa aikaa vähennetään 10 tunnista 6 tuntiin /päivä. Pienempi tuntimäärä vastaa paremmin osapäiväisestä perhehoidosta maksettavaa palkkiota eikä ole epäoikeudenmukainen suhteessa päiväaikaiseen perhehoidon palkkioon. Tämän lisäksi toimintaohjeeseen kirjattiin, että kotiin järjestettävä perhehoito on kestoltaan vähintään 3 tuntia/kerta. Kotona järjestettävä perhehoito kohdistuu pääosin omaishoitotilanteisiin ja pidempi kesto aika tukee paremmin omaishoitajien jaksamista.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajan äkillisissä sairauspoissaoloissa noudatetaan jatkossa samaa linjaa kuin Kela, kun lasketaan omavastuu-aikaa. Arkipäiviksi lasketaan jatkossa aika maanantaista lauantaihin sekä juhlapyhien aattopäivät. Aiemmin arkipäiviksi on laskettu aika maanantaista perjantaihin.

Perhehoidon toimintaohjeessa huomioidaan STM:n lakimuutosehdotus siitä, jos pitkäaikainen perhehoito päättyy ennakoimattomasti. Tällöin maksetaan irtisanomisajan lisäksi perhehoitajalle yhden kuukauden hoitopalkkio, mikäli uutta asiakasta ei sijoiteta perhehoitoon ennen kuukauden määräajan täyttymistä. Mikäli perhehoitoon sijoitetaan uusi asiakas ennen kuukauden määräajan päättymistä, hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan vain uuden asiakkaan toimeksiantosopimuksen mukaisesti. Muutos vahvistaa perhehoitajan taloudellista tilannetta äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa. Keski-Suomen hyvinvointialueella ennakoimattomia tilanteita on vähän (0-5

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 51

13.11.2025

tilannetta/vuosi), jonka vuoksi taloudellinen vaikutus on pieni (0-8000 €/vuosi).

Perhehoidon palkkioihin ja kulukorvauksiin tehdään indeksikorotukset, jotka STM loppuvuodesta ilmoittaa. Indeksikorotukset ovat olleet suuruudeltaan 1-2%. Hyvinvointialueen kustannukset perhehoidosta tulevat siltä osin nousemaan arviolta 30 000- 60 000 €.

Perhehoitoon kohdistuu vuoden 2026 talousarviossa 400 000 € säästöpainneet. Säästöä arvioidaan syntyvän, kun hyväksytyillä omaishoidon tuen myöntämisperusteiden muutoksilla omaishoitajien määrän arvioidaan vähenevän perusteiden tiukentuessa. Perhehoito ja omaishoidon tuki ovat asiakaskunnaltaan vahvasti toisiinsa sidoksissa olevia palveluita, joiden asiakasmäärillä on vaikutusta toisiinsa. Lyhytaikaisessa ja kotiin järjestettävässä perhehoidossa iso osa asiakkaista koostuu omaishoidon tuen 1. ja 2. palkkioluokan asiakkaista. Omaishoidon tuen asiakkaiden määrän väheneminen erityisesti ikäihmisten omaishoidossa arvioidaan vaikuttavan osaltaan myös perhehoidon asiakasmäärään vähentäen asiakkaita.

Käsittely muissa toimielimissä

Myöntämisen perusteet käsiteltiin vammaisneuvostossa 30.10.2025 § 62 ja vanhusneuvostossa 31.10.2025 § 50. Kokouksissa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut perhehoidon toimintaohjeen ja vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveydenlautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 85 07 Perhehoidon toimintaohje - vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2026 alkaen
- Liite 86 07 Perhehoidon toimintaohje - vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 52

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 52
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Päivi Paavilainen p. 040 613 9571
palvelujohtaja Maria Aalto p. 050 413 5912
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245

Selostus asiasta

Yleistä

Lapsiperheiden kotipalvelu on kotiin annettavaa palvelua, joka on tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista perheen arjen toimintakykyä turvaavaa ja vahvistavaa tukea. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen ja tarvittavan tuen antaminen perheille oikea-aikaisesti.

Yhteys strategiaan

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, jonka tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden tuen saantia varhaisessa vaiheessa. Tarpeenmukaisen ja riittävän tuen antamisella voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja siten vähentää erityispalveluiden kuten lastensuojelun tarvetta. Kotipalvelu järjestetään yleisenä perhepalveluna. Myös muiden palveluiden asiakkuudessa olevilla perheillä on oikeus kotipalveluun. Lapsiperheiden kotipalvelusta tehdään yhteistyötä perheen kanssa työskentelevien muiden toimijoiden kanssa. Ammattilaisten tiiviillä yhteistyöllä ja yhdessä perheen kanssa rakennetaan perheelle tuen ja avun kokonaisuus, joka vastaa oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti perheen tarpeeseen.

Lainsäädäntö

Palvelu perustuu sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) (790/2022). Varhaisen tuen yksikkö järjestää ja toteuttaa lapsiperheiden kotipalvelun oman kotipalvelun työntekijöiden työnä, palvelusetelillä ja ostopalvelulla. Lisäksi varhaisen tuen palveluissa on viranhaltijoita, joiden tehtäviin kuuluu päätöksenteko palvelun myöntämisestä ja maksusta.

Sosiaalihuoltolain 18 a §:n mukaan kotipalvelu sisältää perheen yksilöllisen tarpeen mukaan konkreettista tukea lapsen hoidossa ja kasvatuksessa sekä auttamalla ja opastamalla perhettä kodinaskareissa. Kotipalvelua myönnetään sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatusta sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lähtökohtana on lapsen vanhempien tai muiden huoltajien velvollisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 52

13.11.2025

turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Kun lapsen vanhemmat tai muut huoltajat tarvitsevat tätä tehtävää varten apua johtuen laissa mainituista syistä, on perheellä oikeus saada avuksi kotipalvelua. Lapsiperheelle on järjestettävä välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole edellä mainittujen syiden vuoksi mahdollista.

Kotipalvelu on asiakkaalle lähtökohtaisesti maksullista. Perheen tulostilanteen perusteella kartoitetaan maksukykyisyys. Maksujen määräytyminen kotipalvelussa toteutuu lakisääteisesti (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020).

Kotipalvelussa päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina perheen yksilölliseen palvelutarpeeseen ja tarpeen mukaan käytetään yksilökohtaista harkintaa palvelun myöntämisessä ja maksuissa.

Nykytilankuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueella lapsiperheiden kotipalvelua on saanut 30.9.2025 mennessä 434 perhettä, joista palvelusetelin on saanut 182 perhettä. Heistä lastensuojelun asiakkuus on ollut 67 perheellä. Vuonna 2024 lapsiperheiden kotipalvelua sai 543 perhettä.

Hyvinvointialue on jaettu kolmeen alueeseen; eteläiseen, keskiseen ja pohjoiseen. Keskisellä alueella toimii kaksi palveluohjaajaa ja kahdella muulla alueella yksi. Perhe voi hakea kotipalvelua soittamalla palveluohjauksen palvelunumeroon. Perheellä on mahdollisuus saada kotipalvelua puhelinkeskustelun yhteydessä tehdyn palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Puhelimitse tehdyn palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on helpottaa kotipalvelun hakemista ja nopeuttaa palvelun käynnistymistä perheessä. Palveluohjaaja tekee viranhaltijapäätöksen kotipalvelusta ja lähettää sen asiakkaalle. Kotipalvelua voi hakea myös digitaalisesti Omapalvelun kautta Jyväskylässä, Laukaassa, Jämsässä, Petäjävedellä, Hankasalmella ja Muuramessa. Omapalvelun käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista. Digitaalisia palveluja laajennetaan myöhemmin koskemaan koko hyvinvointialuetta uuden asiakastietojärjestelmän myötä.

Vaikutusten arviointi

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, joka tapahtuu perheen omasta elämäntilanteesta käsin. Palvelu on asiakaslähtöistä ja päätöksenteko tapahtuu lähellä asiakasta kotipalveluohjaajien toimesta.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 52

13.11.2025

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouks käsittely

Keskustelun kuluessa Linda Pippuri teki myöntämisen perusteisiin Johdanto-osaan seuraavan lisäyksen (*kursiivilla*): "Kodinhoitotyöt tehdään yhdessä vanhemman kanssa *huomioiden perheiden yksilölliset elämäntilanteet ja voimavarat*." Ehdotusta kannatti mm. Leena Kautto-Koukka.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosesitys, suoritetaan äänestys. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattava Linda Pippurin tekemää muutosesitystä, äänestävät EI. Äänestystapa ja -järjestys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin kaksi (2) JAA -ääntä (Lohi ja Saraste) sekä kymmenen (10) EI -ääntä (Hautamäki, Heinonen, Kankainen, Kautto-Koukka, Lahtinen, Leinonen, Manninen, Pippuri, Poti ja Räihä).

Puheenjohtaja totesi päätökseksi tulleen Linda Pippurin tekemän kannatetun muutosesityksen.

Päätös Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päätti tehdä myöntämisperusteiden Johdanto-osan loppuun seuraavan lisäyksen: Kodinhoitotyöt tehdään yhdessä vanhemman kanssa *huomioiden perheiden yksilölliset elämäntilanteet ja voimavarat*."

Liitteet

- Liite 87 08 Sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 88 08 Sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 53

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 53
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
palvelupäällikkö Laura Vänttinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa. Luotolla pyritään ehkäisemään taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistämään itsenäistä suoriutumista.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille. Sosiaalisella luototuksella pyritään ehkäisemään elämäntilanteiden kriisiytymistä ja pitkäkestoisten elämänhallinnan vaikeuksien syntymistä. Oikea-aikaisella auttamisella voidaan vähentää muiden palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua.

Lainsäädäntö

Sosiaalinen luototus on hyvinvointialueen vastuulla oleva sosiaalipalvelu, jonka järjestäminen on hyvinvointialueen tehtävä. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös sosiaalisen luoton myöntämisestä hyvinvointialueen asukkaille sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

Laki sosiaalisen luototuksen annetun lain muuttamisesta (956/2022) 2§:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määritellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

Nykytilankuvaus

Aluevaltuusto on hyväksynyt 29.11.2022 § 121 Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2023 alkaen. Sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet noudattavat valtioneuvoston julkaisemaa sosiaalisen luototuksen soveltamisopasta.

Vuonna 2024 Keski-Suomen hyvinvointialueella myönnettiin 26 luottoa, yhteensä 151 439 euroa. Vuoden 2025 syyskuun loppuun mennessä myönnettyjä tai käsittelyvaiheessa olevia luottoja oli 11 kpl. Myönnettyjen luottojen määrä oli yhteensä 32 444 euroa.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 53

13.11.2025

Vaikutusten arviointi

Sosiaalisen luoton tuksen avulla suuri osa asiakkaista saa taloutensa tasapainoon sekä selviytyy itsenäisesti taloudestaan. Sosiaalisen luoton vaikuttavuus asiakkaiden elämäntilanteisiin on positiivinen. Luottojen irtisanomisprosentti on 6 %.

Voimassa olevaan palvelujen myöntämisen perusteet asiakirjaan nähden sosiaalisen luoton myöntämisperusteisiin on lisätty kirjauksena sosiaalisen luoton tuksen olevan pääsääntöisesti kertaluontoista. Sosiaalisen luoton myöntämisperusteissa 1.1.2026 alkaen ei ole muilta osin muutoksia.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokoukäsittely

Santeri Lohi poistui kokouksesta klo 17:13 ennen asian käsittelyä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 89 09 Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 90 09 Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 54

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2026
alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 54
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Laura Vanttinen p. 050 347 1022
palvelujohtaja Ulla Kuittu, p. 050 353 8310

Selostus asiasta

Yleistä

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Ehkäisevää ja täydentävää harkinnanvaraista toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Asiakas voi hakea samalla hakemuksella Kelan perustoimeentulotukea ja hyvinvointialueen myöntämää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Asiakkaan ei tarvitse hakiessaan tietää hakeeko täydentävää vai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kelan on siirrettävä hakemus hyvinvointialueelle, jos siihen sisältyy muita kuin perusosaan ja muihin perusmenoihin sisältyviä menoja. Vaihtoehtoisesti harkinnanvaraista toimeentulotukea voi hakea suoraan hyvinvointialueelta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla perustoimeentulotukipäätös. Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi hyvinvointialue voi poikkeuksellisesti myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että Kela on ensin arvioinut ja ratkaissut asiakkaan oikeuden perustoimeentulotukeen.

Toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilöllistä harkintaa, joten euromäärät ovat ohjeellisia.

Yhteys strategiaan

Tavoitteena on Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaiden yhdenvertaisuuden vahvistaminen toimeentulotuesta päätettäessä sekä ehkäistä elämäntilanteiden kriisiytymistä ja pitkäkestoisten elämänhallinnan vaikeuksien syntymistä. Palvelulla pyritään vähentämään muiden palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua.

Lainsäädäntö

Täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä on säädetty toimeentulotukilain (1412/1997) 7 c §:ssä. Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään toimeentulotukilain 1 §:n 2 momentissa ja 13 §:ssä.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 54

13.11.2025

Toimeentulotukea myöntävien viranhaltijoiden työtä ohjaavat sekä lainsäädäntö että soveltamisohjeet.

Nykytilankuvaus

Vuoden 2025 talousarviossa ehkäisevän toimeentulotuen määräraha on 0,9 miljoonaa euroa ja täydentävän toimeentulotuen määräraha on 1,2 miljoonaa euroa.

Ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin koko hyvinvointialueella 1-6/2025 aikana 2720 kpl (2024:3292). Täydentävän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin ajalla 1-6/2025 4241 kpl (2024:4595).

Vaikutusten arviointi

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteisiin on tehty täsmennyksiä myönnettäviin summiin perustuen ajantasaisiin kustannuksiin. Päätöksenteossa on asiakaskohtainen yksilöllisen harkinnan mahdollisuus.

Tarkennetuilla myöntämisperusteilla varmistetaan osaltaan määrärahan riittävyyttä vuonna 2026.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteet ja soveltamisohjeen vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouks käsittely

Linda Pippuri poistui kokouksesta esteellisenä (yleislausekejävi) asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 17:15 – 17:17.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 91 10 Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 54

13.11.2025

Liite 92 10 Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen
myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2026 alkaen,
muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 55

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohje 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 55
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Elina Hienola p. 050 331 2737
johtava sosiaalityöntekijä Nita Partio p. 050 464 3068

Selostus asiasta

Yleistä

Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden tavoitteena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä; tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista sekä turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut. Kyseisiä palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa hänelle riittäviä ja sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla.

Hyvinvointialueen vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohjeeseen on tarkoitus tehdä tarkennuksia vammaispalvelulain mukaisten palveluiden myöntämisestä suhteessa ensisijaiseen lainsäädäntöön. Soveltamisohjeeseen nostetaan palveluittain ne ensisijasein lainsäädännön mukaiset (esim. sosiaalihuoltolain mukaiset) palvelut, joka tulee harkittavaksi ensisijaisesti asiakkaan palvelutarpeeseen. Henkilökohtaisen avun (VPL §9) osalta täsmennetään matka-, majoitus- ja ateriakulujen korvaamista ostopalvelu- ja palvelusetelimallissa. Liikkumisen tuen osalta täsmennetään toiminnallisen lähikunnan käsite sekä mahdollisuus liikkumisen tuen toteuttamistapojen yhdistelemiseen. Lisäksi soveltamisohjeeseen on nostettu myönnettävien liikkumisen tuen matkojen pituuden mahdollinen vaikutus myönnettävien matkojen määrään.

Uutena harkinnanvaraisena palveluna soveltamisohjeeseen nostetaan määrärahasidonnaisen liikkumisen tuen palvelu heille, jotka eivät täytä uuden vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisen kriteerejä, mutta tarvitsevat kuljetuksen päivä- ja työtoimintaan.

Lainsäädäntö

Vammaispalvelulakia sovelletaan erityispalveluiden järjestämiseen niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Asiakkaan edusta säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 4 ja 5 §:ssä. Sen lisäksi

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 55

13.11.2025

mitä 1 momentissa säädetään, vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve.

HE 92/2025 vp (ehdotetun lain soveltamisalan muutoksen) on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Tähän uudistukseen liittyvät mahdolliset vaikutukset on kirjattu vihreällä kappaleeseen 1. Mikäli lain soveltamisalan muutos hyväksytään ja se astuu voimaan suunnitellusti 1.1.2026, sovellettaisiin soveltamisohjeen 1 kappaleen vihreää tekstiä, ja sinisellä (aiempi soveltamisala) poistetaan soveltamisohjeista. Mikäli lain soveltamisalan muutosten voimaantulo lykkääntyisi, sovellettaisi jatkossakin 1.1.2025 voimaan astunutta lainsäädäntöä ja jo hyväksyttyä vammaispalvelulain soveltamisalaa, joka on kirjattu kappaleeseen 1 sinisellä. Siinä tapauksessa vihreällä kirjoitettu teksti poistetaan.

Nykytilan kuvaus

Tehtävät muutokset ovat suurilta osin tarkennuksia, ja on tehty tukemaan palveluita myöntävien viranhaltijoiden päätöksentekoa. Vammaispalveluita myönnetään Keski-Suomen hyvinvointialueella noin 5700-6000 henkilölle. Esimerkiksi VPL-kuljetuspalveluita myönnetään noin 4096 asiakkaalle ja henkilökohtaista apua 1686 henkilölle (syyskuu 2026). Asiakasmäärä henkilökohtaisessa avussa on kasvanut vuoden 2026 aikana 1507:stä 1686:een.

Vaikutusten arviointi

Esitettävillä tarkennuksilla vammaispalvelulain perusteella myönnettävien palveluiden päätöksenteon ja palveluiden myöntämisen soveltaminen yhtenäistyy entisestään hyvinvointialueella, ja vammaispalvelulain mukaisten palveluiden suhde ensisijaisen lainsäädännön palveluihin tarkentuu. Soveltamisohjeilla ei voida kohdentaa vammaispalvelulain mukaisten palveluiden myöntämistä esimerkiksi vain tietyille vamma- tai asiakasryhmille.

Käsittely muissa toimielimissä

Vammaiseuvosto käsitteli myöntämisen perusteen kokouksessaan 30.10.2025 § 62. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 55

13.11.2025

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohjeen sekä erityishuollon myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn Terveiden ja hyvinvoinnin lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 93 11 Vammaispalvelulain ja -asetuksen soveltamisohje sekä erityishuollon myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Liite 94 11 Vammaispalvelulain ja -asetuksen soveltamisohje sekä erityishuollon myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 56

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 56
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

palvelupäällikkö Laura Vanttinen p.050 347 1022
johtava sosiaalityöntekijä Sami Markuksela p.050 339 56 01
palvelupäällikkö Juho Suortti p. 050 435 2770

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuisten sosiaalipalveluissa tavoitteena on, että hyvinvointialueen asukkaat saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta (27 e,d§) on kuntouttavaa ja henkilön toimintakykyä kartoittavaa. Palvelu on tarkoitettu niille sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaille, jotka ovat työelämän ulkopuolella ja olleet usein pitkään pois työelämästä tai muusta aktiivisesta toiminnasta.

Asiakkaan palvelutarpeen mukaan järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa tukemaan asiakkaan arkea ja arjessa selviytymistä. Palveluja tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana sekä ostopalveluina.

Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennaltaehkäisevä toiminta, kuntouttava työote sekä yhteistyö ja näiden varmistaminen panostamalla yksilölliseen asiakas- ja palveluohjaukseen. Palvelutarpeen arvioinnissa keskeistä on asiakkaan kokonaisvaltainen tilanteen arviointi.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta perustuu sosiaalihuoltolakiin (710/1982) sekä lakiin sosiaalihuoltolain muuttamisesta (68/2002). Lisäksi aiemman sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d § ja 27 e § säätelevät toimintaa.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille palvelutarpeenarvioinnin perusteella. Palvelun tavoitteena on tukea asiakasta kuntoutumisen prosessissa kohti kevyempiä palveluita ja itsenäistä selviytymistä arjessa.

Nykytilankuvaus

Edelliset sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet ovat tulleet voimaan 1.1.2025. Palvelutuotantoa on sekä omana tuotantona että ostopalveluna. Vuonna 2025 ostopalveluihin varattu määräraha on

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 56

13.11.2025

0,25 miljoonaa euroa. Syyskuussa ostopalveluiden piirissä oli 47 asiakasta ja oman tuotannon palvelussa noin 60 asiakasta. Hyvinvointialueen omassa tuotannossa sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa järjestetään osana kuntouttavaa työtoimintaa sekä vammaispalvelun toimintakeskuksissa.

Vaikutusten arviointi

Talousarvioon vuodelle 2025 on varattu 250 000 € määräraha sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan (27 e ja d§). Työosuusraha on esitetty poistuvaksi vuoden 2026 alusta sosiaalihuoltolain 27e§ perusteella myönnettävästä työtoiminnasta. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan suuruuden, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa on ollut ostopalveluiden ulkopuolella noin 60 asiakasta. Työosuusrahan poistaminen tuottaa vuositasolla säästöä 20 000 €. Työosuusrahan poisjättäminen ei tapahdu kaikilta asiakkailta yhtä aikaa, vaan jokainen asiakas kontaktoidaan ja hänen asiakassuunnitelmansa tarvittaessa päivitetään. Mikäli työtoiminnan asiakkaan palvelu on järjestetty ostopalveluna, noudatetaan työosuusrahan määräytymisessä voimassa olevan ostopalvelusopimuksen kirjauksia työosuusrahaa koskien. Näissä tilanteissa työosuusraha sisältyy ostopalvelusopimuksen päivähintaan eikä aiheuta lisäkustannuksia.

Yhtenäiset palveluiden myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden palveluihin ohjautumiseen todetun välttämättömän palvelutarpeen mukaisesti, palveluiden oikea-aikaisuuteen, palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen sekä hyvinvointialueelle aiheutuviin kustannuksiin.

Käsittely muissa toimielimissä

Vammaisneuvosto käsitteli myöntämisen perusteen kokouksessaan 30.10.2025 § 62. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen,

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 56

13.11.2025

niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 95 12 Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen
perusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 96 12 Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen
perusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
Työosuusrahojen myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 57
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

palvelupäällikkö Elina Hienola p. 050 331 2737
palvelupäällikkö Juho Suortti p. 050 435 2770
palvelupäällikkö Armi Lehtinen, p. 040 570 1778
palvelupäällikkö Laura Vääntinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää vammaisille henkilöille työtoimintaa kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) annetun lain, sosiaalihuoltolain (710/1982) ja vammaispalvelulain (675/2023) nojalla. Vammaispalvelulaki on astunut voimaan 1.1.2025 alkaen ja samalla erityishuoltolaki on pääosin kumottu. Asiakkaille, joille palvelu on myönnetty ennen 1.1.2025 kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla, työosuusrahan maksaminen jatkuu voimassa olevan palvelupäätöksen mukaisesti enintään uuden vammaispalvelulain siirtymäajan 3 vuotta tai kunnes asiakkaan palvelutarve arvioidaan ja palvelupäätös tehdään vastaamaan uuden vammaispalvelulain mukaisia palveluja.

1.1.2025 voimaan tulleen vammaispalvelulain 27 §:n mukaisen kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan tarkoituksena on tukea kehitysvammaisen henkilön toiminta- ja työkykyä sekä edistää hänen pääsyään työelämään. Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnalla tuetaan kehitysvammaisten henkilöiden omia vahvuuksia työelämään osallistumisessa. Keski-Suomen hyvinvointialueella kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa järjestetään yksilöllisenä palveluna avotyötoimintana, toimintakeskusten ulkopuolella tavanomaisilla työpaikoilla, osittain myös ryhmämuotoisena toimintakeskuksissa.

Sosiaalihuoltolain 27 e §:n (710/1982) mukainen vammaisten henkilöiden työtoiminta on tarkoitettu työkyvyttömille henkilöille, joilla ei ole edellytyksiä osallistua työhön, ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa järjestetään vammaisille henkilöille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Työtoiminta on tarkoitettu pääsääntöisesti 18–64-vuotiaille henkilöille.

Työtoimintaan osallistuminen on asiakasmaksulain 4 §:n mukaisesti maksutonta. Työtoimintaan osallistuvalla ei makseta palkkaa, sillä kyseessä on sosiaalipalvelu, ei työsuhte. Työtoimintaan osallistuvalla voidaan kuitenkin hyvinvointialueen harkinnan mukaisesti maksaa työosuusrahaa. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan suuruuden, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

13.11.2025

Verovapaan työosuusrahan yläraja on 12 euroa päivässä Tuloverolain (1535/1992) 92 § 23 momentin mukaisesti.

Vammaispalvelulain mukaisesti maksettavan työosuusrahan määräksi esitetään 8 tai 12 euroa/työpäivä. Työosuusrahaa esitetään maksettavaksi vammaispalvelulain 27 §:n mukaisen kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan asiakkaalle, joka osallistuu avotyötoimintaan toimintakeskuksen ulkopuolella tavanomaisilla työpaikoilla. Työosuusrahaa esitetään maksettavaksi tällöin 8 euroa/työpäivä osa-aikaisesti (alle 4 h/pvä) avotyöhön osallistuville ja 12 euroa/työpäivä kokoaikaisesti avotyöhön osallistuville.

Sosiaalihuoltolain 27e§ perusteella myönnettävän työtoiminnan osalta työosuusraha esitetään poistuvaksi vuoden 2026 alusta. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan maksamisesta, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty. Mikäli työtoiminnan asiakkaan palvelu on järjestetty ostopalveluna, noudatetaan työosuusrahan määräytymisessä voimassa olevan ostopalvelusopimuksen kirjauksia työosuusrahaa koskien. Näissä tilanteissa työosuusraha sisältyy ostopalvelusopimuksen päivähintaan eikä aiheuta lisäkustannuksia.

Maksettavat korvaukset olisivat voimassa toistaiseksi 1.1.2026 alkaen.

Vaikutusten arviointi

Kunnista siirtyi hyvinvointialueelle erilaisia työosuusrahojen maksamisen käytäntöjä, joita on yhtenäistetty asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi. Lakisääteisesti työosuusrahojen maksaminen ei ole velvoittavaa ja määrärahat kohdennetaan hyvinvointialueen toimipisteissä tai muilla ulkopuolisilla työpaikoilla työtoimintaan osallistuville.

Vuonna 2023 kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia työosuusrahoja maksettiin 380 000 € ja vuonna 2024 niitä maksettiin 334 000 €. Vuoden 2025 syyskuun loppuun mennessä työosuusrahoihin on mennyt 277 000 €. Talousarvioon vuodelle 2026 on varattu 229 000 € määräraha.

Arvio on, että työosuusrahojen uudelleen kohdentaminen (vammaispalvelulaki) vaikuttaa enimmillään noin 330 asiakkaaseen tulevien vuosien aikana. Työosuusraha jää maksettavaksi noin 150 asiakkaalle.

Työosuusrahan poistaminen (Shl 27e§) tuottaa vuositasolla säästöä 20 000 €. Vaikutus kohdentuu yhteensä noin 60 asiakkaaseen. Ostopalvelusopimusten osalta työosuusrahoja maksetaan asiakkaille voimassa olevan ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Työosuusrahan poisjättäminen ei tapahdu kaikilta asiakkailta yhtä aikaa, vaan jokainen asiakas kontaktoidaan ja hänen asiakassuunnitelmansa tarvittaessa päivitetään.

Käsittely muissa toimielimissä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

13.11.2025

Vammaisneuvosto käsitteli myöntämisen perusteen kokouksessaan 30.10.2025 § 62. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut työosuusrahojen myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouskäsittely

Ari-Pekka Liukkonen tuli kokoukseen klo 17.18 ennen päätöksentekoa. Riikka Leinonen poistui klo 17.19.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 97 13 Työosuusrahojen myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 98 13 Työosuusrahojen myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 58

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
tukiperhetoiminnan sekä tukihenkilötoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 58
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

palvelupäällikkö Päivi Paavilainen p. 040 613 9571
palvelupäällikkö Satu Moisio p. 050 304 8268
palvelujohtaja Maria Aalto p. 050 413 5912

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen ensimmäisen vuosineljänneksen perusteella vuoden 2025 tilinpäätökseen ennustetaan 64 miljoonan euron alijäämää. Alijäämäennuste on suhteessa talousarvioon 21 miljoonaa euroa heikompi. Vuoden 2025 talousarvion sisältämillä talouden sopeuttamistoimilla on tavoiteltu 50 miljoonan euron vaikutusta, joista maaliskuun loppuun mennessä oli toteutunut 13,5 %, eli 6,8 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden vaikutuksista on ennusteen mukaan toteutumassa noin 84 %, yhteensä 42 miljoonaa euroa. Osa toimenpiteistä tuottaa suunnitellut talousvaikutukset täysimääräisesti vuoden aikana. Osa toimenpiteistä on sellaisia, joiden taloudelliset vaikutukset näyttävät jäävän suunniteltua pienemmäksi, vaikka toimenpiteet on toteutettu suunnitelman mukaan. Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan myöntämiskriteerien käyttöönottolla tavoitellaan 0,45 miljoonan euron säästöjä.

Yleinen johdanto asiaan / tausta

Tukihenkilötoiminta

Sosiaalipalveluna voidaan järjestää erityistä tukea tarvitsevalle lapselle tai hänen perheelleen tukihenkilö tai tukiperhe. Tukihenkilö ja tukiperhe ovat sosiaalihuoltolain (1301/2014) 28 §:n tai lastensuojelulain (417/2007) 36 §:n mukaisia tukitoimia, joiden tavoitteena on turvata erityistä tukea tarvitsevan lapsen kasvua ja kehitystä.

Tukihenkilö helpottaa perheen kuormitusta tukemalla arjen sujumista, viettämällä aikaa lapsen tai lasten kanssa, viemällä lasta harrastuksiin, innostamalla ja tukemalla esimerkiksi koulunkäynnissä tai itsenäiseen elämään siirtymisessä. Tukihenkilö voi myös auttaa perheenjäseniä hakemaan sosiaaliturvaetuuksia ja vahvistaa heidän voimavarojaan navigoida palvelujärjestelmässä.

Ammatillinen tukihenkilötyön palvelu sekä vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta ovat huomattavasti ostettua palvelua edullisempaa. Ammatillisen tukihenkilötoiminnan ostopalvelulla on aikaisemmin korvattu osittain puuttuvia sosiaali- ja terveyspalveluita. Myöntämisen kriteerien käyttöönottolla kohdennetaan palvelu jatkossa tarkoituksenmukaisemmin niille lapsille ja nuorille, jotka hyötyvät eniten sosiaalihuoltolain mukaisesta

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 58

13.11.2025

ammattillisesta tukihenkilötoiminnasta tai vapaaehtoisuuteen perustuvasta toiminnasta.

Sosiaalihuoltolain mukaista tukihenkilötoimintaa järjestetään joko järjestöjen järjestämänä matalan kynnyksen palveluna perhesosiaalityön asiakkaille tai hyvinvointialueen omana toimintana perhesosiaalityön tai lastensuojelun asiakkaille.

Vapaaehtoisuuteen perustuvaa tukihenkilötoimintaa voidaan myöntää silloin, kun lapsen haasteet ovat lieviä. Lastensuojelun jälkihuollossa on mahdollista käyttää ammatillista tukihenkilötyötä ostopalveluna rajatuissa tilanteissa esimerkiksi silloin, kun nuori asuu toisella hyvinvointialueella sijaitsevassa kunnassa. Eri järjestöjen matalan kynnyksen tukihenkilötoimintaan voi ohjautua myös ilman sosiaalihuollon asiakkuutta.

Hyvinvointialueen valmentamat vapaaehtoiset tukihenkilöt vertautuvat järjestötoimijoiden järjestämään tukihenkilötyöhön. Vapaaehtoinen tukihenkilö on turvallinen aikuisystävä ja tarkoitettu erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille tai lastensuojelun asiakkaille, joiden oma tukiverkosto on pieni. Tuettavat ovat 7–17-vuotiaita lapsia, jotka tarvitsevat perheen ulkopuolisen aikuisen seuraa ja tukea. Tukihenkilön kanssa lapsi voi hankkia positiivisia kokemuksia tai elämyksiä.

Hyvinvointialueen omana toimintana toteutettu ammatillinen tukihenkilötoiminta on tarkoitettu tilanteisiin, joissa tarvitaan yksilöön kohdistuvaa ammatillisesti ohjattua muutosta tukevaa työskentelyä. Tukihenkilötoiminnan tarve on ammatillisempaa kuin järjestömuotoisessa järjestämistavassa ja palvelun tavoitteita arvioidaan säännöllisemmin yhdessä omatyöntekijän tai lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Keskeistä on yksilötyöskentelyn tarve ja että lapsi sitoutuu tapaamisiin. Tuki on tarkoitettu pääsääntöisesti 12-17 -vuotiaille perhesosiaalityön asiakkaille. Mikäli kyseessä on koko perheen tai vanhemmuuden tuen tarve, on arvioitava vastaako perhetyön palvelu paremmin tilanteeseen. Tukihenkilötyöllä ei voi korvata sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä, vaikka huoltajat eivät suostuisi vastaanottamaan perhetyötä.

Tukihenkilötyötoiminnassa syyskuuhun 2025 mennessä on ollut omassa toiminnassa 196 asiakasta. Ostopalveluissa syyskuun loppuun 2025 on ollut asiakkuudessa 137 asiakasta. 31.12.2024 oli ostopalveluissa 250 asiakasta ja omassa toiminnassa 143, mikä tarkoittaa sitä, että painopistettä on pystytty siirtämään vahvasti omaan toimintaan jo vuoden 2025 aikana.

Tukiperhetoiminta

Sosiaalihuoltolain mukainen tukiperhepalvelu on tarkoitettu pääsääntöisesti 3-12 -vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Tukiperhetoiminnan tavoitteena on turvata erityistä tukea tarvitsevan lapsen kasvua ja kehitystä tarjoamalla lapselle huolenpitoa, huomiota ja yhteistä tekemistä tukiperheen arjessa. Samalla tukiperhesuhde antaa lapsen vanhemmalle mahdollisuuden kerätä voimavaroja ja jakaa kasvatusvastuuta. Palvelua

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 58

13.11.2025

myönnetään perhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakaslapsille. Myöntämisperusteiden tavoitteena on vahvistaa yhdenvertaisuutta tukiperhepalvelun myöntämisessä.

Tukiperhepalvelu on määräaikainen ja tavoitteellinen tukitoimi. Tukiperhepalvelun myöntämisestä arvion tekee aina sosiaalihuollon ammattihenkilö ja palvelun tarve sekä tavoitteet kirjataan asiakassuunnitelmaan. Tukiperhepalvelun myöntämiseksi ei riitä vanhemman toive palvelusta, vaan päätös perustuu lapsen ja perheen yksilölliseen kokonaistilanteeseen ja palvelutarpeeseen. Myöntäminen ja tavoitteet tulee arvioida ensisijaisesti lapsen tarpeiden näkökulmasta, ei pelkästään vanhemman jaksamisen näkökulmasta.

Lapsen oma vanhempi ja lähiverkosto ovat aina ensisijainen taho lapsen arjessa. Ennen tukiperhepalvelun myöntämistä toisen vanhemman tilanne ja halu ottaa lasta luokseen on aina selvitettävä riittävällä tavalla. Mikäli lapsen toinen vanhempi on halukas osallistumaan lapsen arkeen, tulee ensisijaisesti tukea häntä siihen. Vuoroviikoin vanhempiensa luona asuville lapsille ei pääsääntöisesti myönnetä tukiperhettä. Ensisijaista on arvioida, onko lapsen asumisesta ja tapaamisista tehty sopimus lapsen edun mukainen. Hyvinvointialue ei tee tukiperhesopimuksia sukulaisuuteen tai tuttavuuteen perustuen, sillä heidän katsotaan kuuluvan lapsen luontaiseen läheisverkostoon.

Tukiperhepalvelua voidaan myöntää lapselle, jonka perheessä on useita kuormittavia tekijöitä, eikä perheellä ole omaa läheisverkostoa tukemassa. Vanhemmalla voi olla esimerkiksi mielenterveys- ja/tai päihdeongelmia tai pitkäaikaisia, arkea haittaavia fyysisiä sairauksia tai pitkään jatkuneita haasteita jaksamisessa. Perheen tuen tarpeet tulee olla nimettävissä.

Tukiperhepalvelua ei ole mahdollista myöntää, jos perheen kohdalla ei ole arvioitu riittävästi muutostyön, kuten kotiin vietävien palvelujen mahdollisuutta auttaa perhettä ja siten poistaa tuen tarvetta aiheuttavia haasteita. Tukiperhettä ei myönnetä, mikäli alle kouluikäisen lapsen ja perheen tuen tarpeeseen pystytään vastaamaan ohjaamalla perhe varhaiskasvatuksen piiriin ensisijaisena palveluna. Jos perheellä on lyhytaikaisemman tuen tarve, johon voidaan vastata kotipalvelulla tai muilla määräaikaisemmilla sosiaalipalveluilla, ei tukiperhepalvelua voida myöntää.

Tukiperhe on valmennuksen saanut perhe, jolla on mahdollisuus ottaa sovitusti ja säännöllisesti omaan perheeseen erityistä tukea tarvitseva lapsi tavallisesti kerran kuukaudessa viikonlopuksi. Tukiperheeltä edellytetään kykyä vastata lapsen tarpeisiin erilaisissa elämäntilanteissa sekä toimia yhteistyössä sosiaalityöntekijän kanssa.

Tukiperhe tukitoimena lastensuojelun sijaishuollossa

Huostassa olevalle ja kodin ulkopuolelle sijoitetulle lapselle voidaan järjestää tukipalveluna tukiperhe. Palvelun myöntäminen perustuu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän arvioon palvelun tarpeesta.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 58

13.11.2025

Sijaishuollossa tukiperheen tarkoitus on ensisijaisesti lapsen ihmissuhteiden tukeminen. Tukiperhe voidaan myöntää lapsen erityistarpeiden vuoksi, esimerkiksi lapsella ei ole lainkaan läheisverkostoa, tai on tärkeää tukea ihmissuhteita mahdolliseen entiseen sijaisperheeseen. Tukiperhe voi toimia lapsen lomapaikkana. Tukiperhettä ei myönnetä perhehoitajan vapaan järjestämiseksi.

Tukiperhe tukitoimena lastensuojelun jälkihuollossa

Tukiperhepalvelua voidaan järjestää alaikäiselle jälkihuollon asiakkaalle samoin perustein kuin lastensuojelun avohuollon tai perhesosiaalityön asiakkaalle. Täysi-ikäiselle jälkihuoltonuorelle tukiperhe järjestetään vain poikkeustapauksissa. Lähtökohtaisesti sijaishuollon aikaista tukiperhesopimusta voidaan jatkaa jälkihuollon tukitoimena erityistä harkintaa käyttäen, jos perhesuhde on edelleen nuorelle ja hänen itsenäistymiselleen merkityksellinen. Tukiperhepalvelua myönnetään nuorille, joilla ei ole muuta läheisverkostoa tai tukiperhetoiminta on nuoren sisarussuhteiden säilymiseksi välttämätöntä.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 28 §:n tai lastensuojelulain (417/2007) 36 §:n mukainen tukitoimi. Laki hyvinvointialueesta (611/2021), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Yhteys strategiaan

Painopisteen siirto varhaisempaan tukeen ja tarpeenmukaisten palveluiden takaaminen sekä palvelun myöntämisperusteiden yhdenmukaistaminen hyvinvointialueella. Lisäksi strateginen tavoite on tuottaa palvelu kustannustehokkaimmalla tavalla.

Nykytilankuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueella on vuodesta 2024 lukien suunnitelmallisesti pyritty suuntamaan tukihenkilötyön palvelua hyvinvointialueen omaan toimintaan ja vapaaehtoisuuteen perustuvaan järjestölähtöisesti toteutettavaan toimintaan ostopalveluun nähdessä ensisijaisena järjestämisen tapana. Vuoden 2025 aikana asiaa on prosessinomaisesti viety eteenpäin erityisesti sosiaalityön ja kotiin vietävien palveluiden yhteistyönä tarkoituksena taata sopivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut asiakkaille. Ostopalveluihin on ohjautunut hyvinvointialueella aiemmin merkittävä osa ammatillisen tukihenkilötyön palveluun ohjautuneista lapsista ja jälkihuoltonuorista. Jatkossa palvelu toteutetaan pääosin omana tai vapaaehtoisuuteen perustuvana palveluna. Kyseessä on säästötoimenpide; omana toimintana järjestettävä palvelu on kustannustehokasta.

Tukiperhepalvelun järjestämisessä on vuodesta 2024 alkaen siirretty painopistettä ostopalveluista omaan toimintaan. Ostopalvelun suhdetta omaan toimintaan on vähennetty edelleen vuoden 2025 aikana lisäämällä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 58

13.11.2025

omassa toiminnassa tukiperheiden rekrytointia ja valmennusta. Tavoitteena on jatkossa järjestää tukiperhepalvelu pääsääntöisesti omana toimintana, sillä se on huomattavasti edullisempaa kuin ostopalveluna järjestetty toiminta.

Tukiperhepalvelun piirissä oli 30.9.2025 315 lasta, joista omana tuotantona järjestettiin tukiperhesuhde 231 lapselle ja ostopalveluna 84 lapselle. Ostopalvelut ovat kilpailutettu ja hankintasopimus on voimassa vuoden 2027 loppuun saakka. Toimeksiantosuhteisten tukiperheiden kustannusten korvaukset vahvistettiin Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, eivätkä ne ole muuttuneet sen jälkeen.

Vaikutusten arviointi

Yhtenäiset palveluiden myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden palveluihin ohjautumiseen, palveluiden oikea-aikaisuuteen, palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen sekä hyvinvointialueelle aiheutuviin kustannuksiin. Oikea-aikaisella palveluiden myöntämisellä vaikutetaan hyvinvointialueen palvelurakenteeseen, joka on yksi strategisista tavoitteista.

Taloudellinen vaikutus on yhteensä noin 0,45 M€ vuonna 2026.

Valmistelijan yhteenveto

Ehdotetaan, että esitys hyväksytään yllä kuvattujen perustelujen mukaisesti.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut tukiperhetoiminnan sekä tukihenkilötoiminnan myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 99 14 Tukiperhetoiminnan ja tukihenkilötoiminnan myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 100 14 Tukiperhetoiminnan ja tukihenkilötoiminnan myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 59

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: kuntouttavan työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 59
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Laura Vääntinen p. 050 347 1022
palveluvastaava Minna Sellman p. 050 440 2908
palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310

Selostus asiasta

Yleistä

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen perustuu aktivointisuunnitelmaan, jonka työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue laativat asiakkaan kanssa yhdessä. Jos työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja henkilö yhdessä arvioivat, että henkilö ei työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta tai erityislakien mukaisesti sellaisia sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja, jotka parantavat henkilön työ- ja toimintakykyä.

Kuntouttavaa työtoimintaa voidaan lisäksi myöntää henkilölle, joka on työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin (TYM) asiakas. Tällöin monialainen työllistymissuunnitelma korvaa aktivointisuunnitelman.

Lainsäädäntö

Kuntouttava työtoiminta perustuu lakiin kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001 ja 399/2023), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014).

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään hyvinvointialueen asukkaille aktivointi- tai monialaiseen suunnitelmaan perustuen. Palvelun tavoitteena on tukea asiakasta kuntoutumisen prosessissa kohti itsenäistä suoriutumista, kouluttautumista sekä työelämää. Palveluiden järjestämisessä talous ja toiminta sovitetaan yhteen kustannusvaikuttavasti ja palvelutarpeisiin vastaavasti.

Nykytilankuvaus

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 59

13.11.2025

Kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluiden määräraha vuonna 2025 on 3,8 M€. Ostopalveluissa oli syyskuussa 733 asiakasta. Hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan omassa palvelutuotannossa oli syyskuussa 390 asiakasta ja vuoden 2025 määräraha on 1,7M€.

Vaikutusten arviointi

Oikea-aikaisella palvelulla painottaen hyvinvointialueen omaa tuotantoa voidaan asiakaslähtöisesti vähentää raskaampien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta, toimeentulotuen tarvetta sekä hyvinvointialueen kustannusten kasvua.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut kuntouttavan työtoiminnan myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouks käsittely

Palvelupäällikkö Laura Vanttinen esitteli asiaa kokouksessa klo 17:29-17:36.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 101 15 Kuntouttavan työtoiminnan myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 102 15 Kuntouttavan työtoiminnan myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 60

13.11.2025

**Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026:
Sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 60
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Satu Kokkonen p. 0400 742 383
palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuisten sosiaalipalveluissa tavoitteena on, että hyvinvointialueen asukkaat saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.

Sosiaalihuoltolain 17 § mukaan sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua ja tavoitteellista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantamiseksi tai ylläpitämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen sisältyy henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan:

- 1) sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen;
- 2) kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen;
- 3) valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan;
- 4) ryhmätoiminta ja tuki sosiaaliin vuorovaikutussuhteisiin;
- 5) muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet.

Keski-Suomen hyvinvointialueella sosiaalista kuntoutusta voidaan järjestää sosiaalihuollon asiakkaille.

Sosiaalinen kuntoutus voi olla sosiaalisen toimintakyvyn arviointia ja kuntoutuksen tarpeen selvittämistä, tehostettua (valmentavaa) yksilötyötä, ryhmätoimintaa tai muuta soveltuvaa toimintaa.

Palvelu on lakisääteinen mutta siihen ei synny asiakkaalle subjektiivista oikeutta.

Palvelun myöntäminen perustuu asiakkaan kanssa tehtyyn palvelutarpeen arviointiin ja sitä käytetään sosiaalityön työkaluna aikaansaamaan kokonaisvaltaiseen tavoitteeseen kytketty muutos asiakkaiden tilanteissa.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki §17

Yhteys strategiaan

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 60

13.11.2025

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille palvelutarpeenarvioinnin perusteella. Palvelun tavoitteena on tukea asiakasta kuntoutumisen prosessissa kohti kevyempiä palveluita ja itsenäistä selviytymistä arjessa.

Nykytilankuvaus

Sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet on koostettu vuodelle 2026. Aiemmin kirjallisia myöntämisen perusteita ei Keski-Suomen hyvinvointialueella ole ollut. Tällä hetkellä päätös sosiaalisesta kuntoutuksesta on tehty noin 100 asiakkaalle.

Vaikutusten arviointi

Sosiaalinen kuntoutus on asiakkaalle tukimuoto, jonka tavoitteena on ehkäistä raskaampia palveluja. Sosiaalisella kuntoutuksella pyritään vahvistamaan asiakkaan osallisuutta ja toimintakykyä yhteiskunnassa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 103 16 Sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen
- Liite 104 16 Sosiaalisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen, muutokset näkyvillä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 61

13.11.2025

Vuoden 2024 järjestöavustusten käytön raportti

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 61
1677/02.01.01.00/2025

Valmistelija järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Aluehallitus hyväksyi järjestöavustusten myöntämisen vuodelle 2024 kokouksessaan 6.2.2024 36 §.

Vuoden 2024 järjestöavustukset olivat haettavissa ja hakemuksia saapui yhteensä 130 kappaletta, joiden yhteissumma oli 907 934 euroa. Myönteisen päätöksen sai 85 hakemusta.

Vuonna 2024 noudatettiin 28.11.2023 (370 §) aluehallituksen hyväksymää avustusohjetta. Hakemukset pisteytettiin avustusohjeen arvioinnin periaatteiden mukaisesti. Alle 2000 euron vapaaehtoistoimintaan kohdistuvia hakemuksia käsiteltiin omana kokonaisuutenaan.

Arvioitavia näkökulmia vuonna 2024 olivat:

- kytkeytyminen hyvinvointialueen toimintaan, strategiaan sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman kärkiteemoihin (mielen hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä arjen turvallisuuden vahvistaminen)
- toiminnan tavoittama kohderyhmä
- hakemuksessa kuvattavat menetelmät toiminnan seurantaan ja arviointiin
- yhteistyö muiden toimijoiden kanssa
- toiminnan ohjaus ja koordinointi
- järjestön saama muu rahoitus

Hyvinvointialueen avustusohjeen mukaisesti järjestöavustusten käytöstä ja kohdentumisesta on raportoitava hyvinvointialueelle viimeistään kuusi kuukautta avustuksen kohteena olevan vuoden päättymisen jälkeen.

Vuonna 2024 järjestöavustusta saaneita yhdistyksiä edellytettiin raportoivan järjestöavustuksen käytöstä kesäkuun 2025 loppuun mennessä.

Raportointi suoritettiin osana avustuksen hakua vuodelle 2025 tai erillisellä lomakkeella. Raportoinnin liitteeksi vaadittiin toimintakertomus ja tilinpäätös sekä lisäksi pyydettiin lyhyt kuvaus siitä, mihin kustannuksiin avustussummaa käytettiin ja kuinka toimintaa ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan. Lisäksi haluttiin kuvaus siitä, miten vuoden 2024 kokemuksia hyödynnetään järjestön tulevassa toiminnassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 61

13.11.2025

Raportti järjestöjen raportista on esityslistan liitteenä.

Talous

Vuonna 2024 myönnetty järjestöjen avustussumma oli:
STEAK-ak avustusta saavat järjestöt 647 300 euroa
Avoimella haulla 287 700 euroa

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta hyväksyy vuoden 2024 järjestöavustusten käytön raportin.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Liite 105 Koonti järjestöavustuksista 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 62

13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-avustushaun avaaminen vuodelle 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 62
1676/02.01.01.00/2025

Valmistelija järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta käsitteli järjestöavustusohjetta kokouksessa 17.9.2025 19 § ja aluehallitus hyväksyi järjestöavustusohjeen 7.10.2025 281 §. Avustusohjeen mukaisesti toiminta-avustushaku avataan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan päätöksellä.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta hyväksyi kokouksessaan 17.9.2025 20 § osallistumisen (STEA) jatkoavustusten hakuun vuodelle 2026.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7§ velvoittaa hyvinvointialuetta edistämään terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä.

Talous

Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueelle on hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksessä esitetty 935 000 euroa järjestöavustuksiin vuodelle 2026. Järjestöjen avustuksesta varataan osa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) jatkoavustusta vuodelle 2026 hakeville järjestöille.

STEA tekee päätökset avustuksista joulukuun alussa, jolloin tiedämme kuinka paljon Keski-Suomen järjestöt saavat. Hyvinvointialueen avustuspäätökseen vaikuttaa oleellisesti myös STEA:n myöntämä osuus.

Muille järjestöille myönnettävät avustukset esitetään avattavan haettavaksi 14.11.-5.12.2025. Sähköinen haku on avoinna hyvinvointialueen verkkosivuilla. Hyvinvointialueen talousarvion vahvistamisen jälkeen 9.12.2025 pystymme valmistelemaan vuoden 2026 järjestöavustusesityksen hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 17.12.2025 kokoukseen.

Yhteys strategiaan

Hyvinvointialueen tulee strategian mukaisesti toimia avoimesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus koskee erityisesti järjestöjä ja seurakuntia, jotka vaikuttavat keskisuomalaisen arkeen tavoittamalla asukkaita heidän arkiympäristöissään.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 62

13.11.2025

Järjestöavustuksilla on merkittävä vaikutus päihde- ja mielenterveyskuntoutujien, lapsiperheiden sekä ikääntyneiden syrjäytymisen ehkäisyyn, kuntoutumiseen sekä hyvän arjen vahvistamiseen.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää avata toiminta-avustushaun vuodelle 2026. Avustusten jakamisen edellytyksenä on, että aluevaltuusto kohdistaa talousarviossa määrärahoja järjestöavustuksiin.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Asian kokouks käsittely

Hanna Hautamäki teki kokouksessa ehdotukseen seuraavan lisäyksen: "Avustuksen saamisen edellytyksenä on, että aiemmista myönnettyistä avustuksista on toimitettu raportti." Ehdotusta kannattivat Linda Pippuri, Merja Lahtinen, Lila Heinonen, Leena Kautto-Koukka, Ari-Pekka Liukkonen, Karoliina Saraste, Petri Räihä, Markku Kankainen ja Mari Manninen.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päätti yksimielisesti tehdä päätösehdotukseen seuraavan lisäyksen: "Avustuksen saamisen edellytyksenä on, että aiemmista myönnettyistä avustuksista on toimitettu raportti ennen seuraavaa maksatusta." Päätösehdotus hyväksyttiin tällä lisäyksellä.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Hanna Hautamäki poistui kokouksesta klo 17:55 päätöksenteon jälkeen.

Liitteet

Liite 106 Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestöavustusohje

Aluehallitus	§ 122	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 63	13.11.2025

Valtuustoaloite vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkemisen keskeyttämiseksi

Aluehallitus 08.04.2025 § 122

Valmistelija	hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta p. 040 506 5610
Selostus asiasta	Aluevaltuuston 18.3.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkemisen keskeyttämiseksi (valtuutetut Sirpa Martins, Irma Hirsjärvi, Anne Kovanen ja allekirjoittaneet). Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallitukselle valmisteltavaksi. Toimivalta hallintosääntö § 143
Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtaja Tuija Koiviston ja sosiaali- ja terveystalvelujen toimialajohtaja Kati Kallimon valmisteltavaksi sekä 1.6.2025 toimintansa aloittavan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan käsiteltäväksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 63
585/00.05.01/2025

Valmistelija	toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302 vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, p. 040 513 5821
--------------	--

Selostus asiasta	Yleistä Valtuutetut Sirpa Martins, Irma Hirsjärvi, Anne Kovanen ja allekirjoittaneet ovat jättäneet 18.3.2025 valtuustoaloitteen Keskeytetään vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkeminen. Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallitukselle valmisteltavaksi.
------------------	---

Aluehallitus	§ 122	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 63	13.11.2025

Aluehallitus antoi 08.04.2025 § 122 päätöksellään valtuustoaloitteen edelleen ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtaja Tuija Koiviston ja sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialajohtaja Kati Kallimon valmisteltavaksi sekä 1.6.2025 toimintansa aloittavan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan käsiteltäväksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto teki 11.6.2024 § 38 päätöksen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukaisesta ensimmäisen vaiheen palveluverkosta. Päätös pohjautui kokonaisvaltaiseen tarkasteluun, jonka tavoitteena on turvata vaikuttavat, laadukkaat ja taloudellisesti kestävät palvelut koko hyvinvointialueen väestölle.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta aluevaltuusto päätti luopua seuraavista asumisyksiköistä:

Iltausko (Saarijärvi), Metsätähti (Hankasalmi), Wallesmanni (Kivijärvi), Eevakoti (Kinnula), Lehtola (Viitasaari), Kotipihlaja ja Koskikara (Konnevesi) sekä Sumiaiskoti (Äänekoski).

Lisäksi päätettiin, että Iltauksesta (Jyväskylä) ja Konginkankaan palvelukeskuksesta (Äänekoski) luovutaan, kun toiminnalle löydetään korvaavat tilat.

Aluevaltuuston päätöksen toimeenpanosta ikääntyneiden asumisyksiköiden osalta on vastannut Ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualue. Toimeenpano on edennyt suunnitellusti ja vastuullisesti: kaikille asukkaille on löydetty heidän palvelutarvettaan vastaava uusi asuinyksikkö. Henkilöstön uudelleensijoittuminen on toteutettu yhteistyössä HR-palvelujen kanssa.

Toimipisteiden sulkeminen on osa palvelurakenteen keventämistä ja palveluiden uudistamista. Toimenpiteillä on saavutettu taloudellisia säästöjä ja tilatehokkuutta, jotka ovat välttämättömiä hyvinvointialueen talouden tasapainottamiseksi. Samalla on varmistettu, että asiakkaiden palvelut jatkuvat turvallisesti ja heidän hoidon ja huolenpidon tarpeensa täyttyvät.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkeminen keskeytettäisiin. Palveluverkkoesitysten ja -päätösten yhteydessä ikäihmisten palvelutarjontaa on selvitetty kokonaisvaltaisesti, ja lakkautettavaksi esitettyjen yksiköiden osalta perustellen. Asiassa ei ole muuttunut sellaisia seikkoja, joiden johdosta ratkaisua tulisi esittää uudelleen avattavaksi valtuuston päätöksellä. Päätöksen mukaiset toimenpiteet ovat jo pitkälti toteutuneet ja kaikki asukkaat on sijoitettu uusiin yksiköihin asianmukaisesti.

Ikääntyneiden palveluasumisen yksiköiden sulkeminen perustuu aluevaltuuston 11.6.2024 § 38 tehtyyn sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukaiseen ensimmäisen vaiheen

Aluehallitus	§ 122	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 63	13.11.2025

palveluverkkopäätökseen. Päätöksen toimeenpano on edennyt suunnitellusti ja asukkaiden palvelujen jatkuvuus on turvattu.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee aloitevastauksen tiedoksi ja esittää aluehallitukselle aloitevastauksen viemistä aluevaltuuston käsiteltäväksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Liite 107 Valtuustoaloite 18.3.2025 / Vanhusten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkemisen keskeyttäminen

Aluehallitus	§ 290	07.10.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	13.11.2025

Valtuustoaloite Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleenarviointi

Aluehallitus 07.10.2025 § 290

Valmistelija hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta p. 040 506 5610

Selostus asiasta Aluevaltuuston 9.9.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleenarviointi (valtuutetut Otteliina Rantanen ja Hilma Vepsäläinen sekä allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö 143 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen sosiaali- ja terveystalvelujen toimialajohtaja Kati Kallimon, ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtaja Tuija Koiviston ja palvelujohtaja Maarit Raappanan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 64
1472/00.05.01/2025

Valmistelija toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302
vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, p.040 513 5821

Selostus asiasta **Yleistä**

Valtuutetut Hilma Vepsäläinen ja Otteliina Rantanen sekä allekirjoittaneet ovat jättäneet 9.9.2025 valtuustoaloitteen Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleen arvioimiseksi. Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Aluehallitus antoi 7.10.2025 § 290 päätöksellään valtuustoaloitteen edelleen sosiaali- ja terveystalvelujen toimialajohtaja Kati Kallimon,

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 290
§ 64

07.10.2025
13.11.2025

ikäntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtaja Tuija Koiviston ja palvelujohtaja Maarit Raappanan valmisteltavaksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto teki päätöksen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukaisesta ensimmäisen vaiheen palveluverkosta 11.6.2024 § 38. Päätös pohjautui palveluverkon kokonaisvaltaiseen tarkasteluun, jonka tavoitteena on turvata laadukkaat, taloudellisesti kestävät ja vaikuttavat palvelut koko hyvinvointialueen väestölle.

Ikäntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta aluevaltuusto päätti palveluverkossa luopua seuraavista asumisyksiköistä: Iltarusko (Saarijärvi), Metsätähti (Hankasalmi), Wallesmanni (Kivijärvi), Eevakoti (Kinnula), Lehtola (Viitasaari), Kotipihlaja ja Koskikara (Konnevesi) sekä Sumiaiskoti (Äänekoski). Lisäksi päätettiin, että Iltatähdestä (Jyväskylä) ja Konginkankaan palvelukeskuksesta (Äänekoski) luovutaan, kun toiminnalle löytyy korvaavat tilat.

Aluevaltuuston päätöksen toimeenpanosta ikäntyneiden asumisyksiköiden osalta on vastannut Ikäntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualue. Toimeenpanot ovat edenneet ja toteutuneet suunnitellusti: kaikille asukkaille on löydetty heidän yksilöllistä palvelutarvettaan vastaava uusi asuinyksikkö, ja henkilöstön uudelleensijoittuminen on suunniteltu yhteistyössä HR-palvelujen kanssa.

Toimipisteiden sulkeminen on edistänyt ikäntyneiden palvelujen palvelurakenteen keventymistä sekä tukenut hyvinvointialueen taloudellista tasapainottamista. Näillä toimenpiteillä on saavutettu taloudellisia säästöjä ja voitu vähentää tilakustannuksia ilman, että asiakkaiden palvelujen jatkuvuus tai laatu on vaarantunut.

Valtuustoaloitteessa esitetään Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleenarviointia. Palveluverkkoesitysten ja -päätösten yhteydessä ikäihmisten palvelutarjontaa on selvitetty kokonaisvaltaisesti, ja lakkautettavaksi esitettyjen yksiköiden osalta perustellen. Lehtolan palvelutalon toiminnasta luopuminen on osa aluevaltuuston 11.6.2024 § 38 tekemää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukaista ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätöstä. Päätöksen toimeenpano on edennyt suunnitellusti ja kaikille asukkaille on turvattu heidän palvelutarpeitaan vastaava asuminen.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Aluehallitus	§ 290	07.10.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	13.11.2025

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee aloitevastauksen tiedoksi ja esittää aluehallitukselle aloitevastauksen viemistä aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet Liite 108 Valtuustoaloite 9.9.2025 / Lehtolan palvelutalon sulkemispäätöksen uudelleenarviointi

Aluehallitus	§ 214	24.06.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 65	13.11.2025

Valtuustoaloite perusoikeudet ja työrauha kuuluvat kaikille

Aluehallitus 24.06.2025 § 214

Valmistelija hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta, p. 040 506 5610

Selostus asiasta Yleistä

Aluevaltuuston 10.6.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite perusoikeudet ja työrauha kuuluvat kaikille (Sirpa Martins ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö 143 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen ikääntyneiden ja vammaisten vastuualuejohtaja Tuija Koiviston, HR-johtaja Eija-Liisa Heikkilän ja ikääntyneiden koti- ja asumispalveluiden palvelujohtaja Maarit Raappanan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tauko ajalla 17.02-17.06.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 65
1108/00.05.01/2025

Valmistelija vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, p.040 513 5821
palvelujohtaja Maarit Raappana, p. 050 311 9005
Hr-johtaja Eija Heikkilä, p. 050 567 9972

Selostus asiasta Yleistä

Valtuutettu Sirpa Martins ja allekirjoittaneet ovat jättäneet 10.6.2025 valtuustoaloitteen Perusoikeudet ja työrauha kuuluu kaikille. Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Aluehallitus	§ 214	24.06.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 65	13.11.2025

Aluehallitus antoi päätöksellään 24.6.2025 § 214 valtuustoaloitteen edelleen ikääntyneiden ja vammaisten vastuualuejohtaja Tuija Koiviston, HR-johtaja Eija-Liisa Heikkilän ja ikääntyneiden koti- ja asumispalveluiden palvelujohtaja Maarit Raappanan valmisteltavaksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2025 talous on koko vuoden tulossennusteen mukaan toteutumassa 80,8 miljoonaa euroa alijäämäisenä, mikä on 6,6 miljoonaa euroa heikompi tulos kuin muutetussa talousarviossa. Alijäämän minimoimiseksi aluehallitus on antanut koko hyvinvointialuetta koskevat talouden sopeutusohjeet, jotka koskevat kaikkia työntekijöitä, esihenkilöitä ja kustannuspaikkoja riippumatta käytettävissä olevista määrärahoista. Lisäksi aluehallitus on 12.8.2025 § 222 päättänyt talouden sopeuttamistoimenä koko henkilöstön lomauttamisesta 1–8 päiväksi loppuvuoden 2025 aikana.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että vanhustyön hoitajamitoitus palautetaan takaisin hoidon tarvetta vastaavalle tasolle. Henkilöstömitoituksen osalta Keski-Suomen hyvinvointialueella noudatetaan vanhuspalvelulakia (980/2012) ja sen mukaisia henkilöstömitoitussäädöksiä. Lainsäädäntöön perustuva vähimmäismitoitus oli 1.1.2025 alkaen 0,6, kun aiempi väliaikainen mitoitus 0,65 poistui. Lainmuutoksen tavoitteena oli tasapainottaa julkista taloutta, ja sen seurauksena hyvinvointialueiden rahoitusta vähennettiin merkittävästi.

Hyvinvointialue on ennakoinut muutoksen siten, että käytännön mitoitus ei alittaisi 0,62:ta, mikä takaa riittävän henkilöstömäärän myös poissaolojen aikana. Mitoitus arvioidaan yksikkökohtaisesti RAI-arviointimenetelmän avulla asukkaiden hoitoisuuden ja palvelutarpeen perusteella. Syksyn 2024 seurannan mukaan suurimmassa osassa yksiköitä mitoitus on ylittänyt lainsäädännön vähimmäisvaatimuksen, ja henkilöstöresurssien riittävyys on ollut asianmukainen.

Henkilöstömitoitusten ja työvuorosuunnittelun toteutumista seurataan säännöllisesti Titania-järjestelmän ja omavalvontayksikön kautta. Laatu- ja omavalvontaseurannassa ei ole havaittu poikkeamia, jotka liittyisivät henkilöstömitoituksen alittumiseen.

Työhyvinvoinnin tukemiseksi on tehty riskienarviointia ja psykososiaalisen kuormituksen tarkastelua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kanssa. Tulosten pohjalta laaditaan alkuvuodesta 2026 toimenpidesuunnitelma, jolla vahvistetaan henkilöstön työssä jaksamista ja työrauhaa.

Hyvinvointialueen vaikea taloudellinen tilanne ja valtakunnalliset linjaukset rajaavat paikallista päätösvaltaa. Palvelualueiden tehtävänä on toteuttaa toimenpiteitä, jotka mahdollistavat talouden tasapainottamisen ja palvelujen laadun säilyttämisen lainsäädännön mukaisesti.

Aluehallitus	§ 214	24.06.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 65	13.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen henkilöstömitoitusta koskevissa ratkaisuissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja sosiaali- ja terveysministeriön linjauksia.

Hyvinvointialueen taloustilanne edellyttää tällä hetkellä erityisen tarkkaa taloudenhallintaa sekä valtakunnallisiin muutoksiin perustuvia sopeutustoimia, joiden yhteydessä henkilöstömitoitukset on tarkasteltu lakien ja asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti.

Nykyiset henkilöstöresursoinnin ja työhyvinvoinnin tukemisen käytännöt täyttävät lainsäädännön vaatimukset huomioiden taloudellisen tilanteen asettamat reunaehdot. Koska vastuu- ja palvelualueen kuluista merkittävä osa on henkilöstön työpanoksen käyttämisestä, on siten henkilöstökulujen tarkka laskenta välttämätöntä nykyisessä tilanteessa. Henkilöstön tukemista muutoksessa on lisätty esihenkilöstön muutosjohtamiseen liittyvällä johtamiskoulutuksella, jota koskeva osaaminen on välttämätöntä tarvittavien uudistamisten ja talouden johtamisen vaatimusten läpiviemisessä.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee aloitevastauksen tiedoksi ja esittää aluehallitukselle aloitevastauksen viemistä aluevaltuuston käsiteltäväksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Liite 109 Valtuustoaloite 10.6.2025 / Perusoikeudet ja työrauha kuuluvat kaikille

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 66

13.11.2025

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu kevätkaudella 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 66
1225/00.01.01.01/2025

Valmistelija	hallintosihteeri Tiina Hilpinen p. 040 487 8294
Selostus asiasta	Hallintosäännön 149 §:n mukaisesti toimitella päättää kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, mikäli puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitellimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokouspäivät ajalla 21.1. – 20.5.2026 on valmisteltu seuraavasti: 21.1.2026 18.2.2026 18.3.2025 22.4.2025 20.5.2025 Kokoukset aloitetaan klo 15.00. Kokouspäivien lisäksi lautakunnalle on suunniteltu iltakoulut, joiden ajankohta tarkentuu myöhemmin. Toimitellimen kokous voidaan pitää läsnäolo kokouksena tai sähköisenä kokouksena. Hallintosäännön 110 § mukaan sähköinen kokous voidaan pitää siten, että kaikki osallistuvat kokoukseen sähköisen yhteyden avulla tai siten, että vain osa läsnäolijoista osallistuu kokoukseen sähköisen yhteyden avulla. Toimivalta Hallintosääntö 149 §
Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää 1. lautakunnan kokouspäivät ajalla 21.1.-20.5.2025 edellä esitetyn mukaisesti. 2. lautakunnan kokoukset alkavat klo 15.00 ja iltakoulut klo 17.00

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 66

13.11.2025

3. lautakunnan kokoukset voidaan pitää puheenjohtajan päätöksellä joko läsnäolo kokouksena, sähköisenä kokouksena tai hybridi kokouksena.

4. iltakoulut pidetään Teams-yhteydellä. Varajäsenelle ei makseta kokouspalkkiota iltakoulusta, mikäli varsinainen jäsen osallistuu iltakouluun. Varsinaisen jäsenen ollessa estynyt osallistumaan iltakouluun ja varajäsen osallistuu hänen tilalla, varajäsenelle maksetaan kokouspalkkio.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 67

13.11.2025

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan edustajan nimeäminen nuorisovaltuuston kokouksiin

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 67
1744/00.02.05.02/2025

Valmistelija järjestämispäällikkö Jarna Virtanen p. 040 542 0875

Selostus asiasta **Yleistä**

Keski-Suomen nuorisovaltuusto on päättänyt kokouksessaan 4.10.2025 pyytää hyvinvoinnin ja terveyden lautakuntaa nimeämään edustajansa nuorisovaltuustoon. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan nimeämällä edustajalla tulee olemaan puhe- ja läsnäolo-oikeus nuorisovaltuuston kokouksissa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta nimeää edustajansa nuorisovaltuuston kokouksiin.

Päätös Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta nimesi varsinaiseksi edustajaksi Lila Heinosen ja varaedustajaksi Ari-Pekka Liukkosen.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 68

13.11.2025

Ilmoitusasiat

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 68

- Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto, Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elatustukilain, lapsen elatuksesta annetun lain sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta, 10.10.2025
- Valviran ja aluehallintovirastojen kirje koskien sosiaalihuollon asiakasohjausryhmien toimintaa, Dnro V/40378/2025 Keski-Suomen
- Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto:
Keski-Suomen alueellinen strategia kuntaan ohjaamisessa (maahanmuuttajat ja pakolaiset)

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 110 Keski-Suomen hyvinvointialueen asiantuntijalausunto, Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elatustukilain, lapsen elatuksesta annetun lain sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 § :n muuttamisesta, 10.10.2025
- Liite 111 Asiakasohjausryhmän toiminnan tulee noudattaa lakia, Dnro V/40378/2025
- Liite 112 Lausunto Keski-Suomen alueellinen strategia kuntaan ohjaamisessa

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 38, § 39, § 40, § 42, § 43, § 44, § 45, § 61, § 62, § 63, § 64, § 65, § 66, § 68

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 41, § 46, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57, § 58, § 59, § 60, § 67

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus ja -perusteet

Hyvinvointialueesta annetun lain 139.1 §:n mukaan seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperustein.

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika

Oikaisuvaatimusviranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Keski-Suomen hyvinvointialue, Aluehallitus
Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamo
Viitaniementie 1 A
40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua

- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi sekä
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.